

Het basisonderwijs

Profielwerkstuk: Het basisonderwijs

6VWO 2014/2015

Rick Kastelein en Leonie Kaspers

Inhoud

Voorwoord	3
Motivatie onderwerpkeuze	3
Wat hebben we geleerd?	4
Dankbetuiging	4
Reflectie samenwerking	4
Inleiding.....	6
Introductie onderwerp	6
Hoofdvraag en deelvragen	7
Hoofdstuk 1: Hoe zitten de drie schoolsystemen in elkaar?.....	9
Hoe zijn de schooltijden geregeld?	9
Hoe zijn de vakanties geregeld?	10
Hoe zijn de klassen geregeld?	11
Hoe is de leer methode geregeld?	12
Hoe zijn de leraren geregeld?	14
Hoe is de toetsing geregeld?	17
Hoe zijn de lerarenopleidingen geregeld?	19
Hoe is het huiswerk geregeld?	21
Hoofdstuk 2: Hoe ziet het Edutopia eruit?	22
Inleiding.....	22
Wat is de visie ?	24
Wat zijn de hoofddoelen?	25
Wat zijn de vakken?.....	29
Hoe is de toetsing?	29
Hoe is de leer methode?	36
Hoe zijn de leraren	40
Hoe zijn de lestijden?	42
Hoe is de klas?	44
Hoe is de vormgeving van de school?	44
Wat zijn de regels?	47
De conclusie: Welk advies geven Rick en Leonie aan het Nederlandse schoolstelsel?	50
Discussie.....	51
Suggesties vervolgonderzoeken	53
Validatie van het onderzoek.....	53
Beperkingen binnen het onderzoek	54

Voorwoord

Beste lezer,

Met het noteren van deze zin is er een start gemaakt aan een heel interessant werkstuk. Een werkstuk dat wellicht het leven van veel kinderen kan veranderen. Met dit werkstuk beschrijven wij de huidige situaties van de schoolsystemen van Nederland, Finland en Amerika. Daarbij formuleren wij ook een advies voor het Ministerie van Onderwijs. Dit advies bestaat uit verbeterpunten en alternatieven voor het Nederlandse basisonderwijssysteem. Hopelijk wordt dit advies opgevolgd of dient hij ter inspiratie zodat de volgende generatie een geweldige schooltijd tegemoet kan gaan!

Veel leesplezier!

Rick Kastelein en Leonie Kaspers.

Motivatie onderwerpkeuze

Onderwijs, iets waar wij dagelijks aan deelnemen. Jaar in jaar uit zijn wij onderdeel van het onderwijs, maar dit jaar is het voor het laatst dat wij verplicht zijn om er aan deel te nemen. Een mooi moment om terug te kijken. Wat hebben wij geleerd in al die jaren? In hoeverre is deze kennis relevant voor het leven? Wat had er anders gekund?

Daarbij hadden Rick en Leonie nog een persoonlijke motivatie.

Rick verwonderde zich al een paar maanden over het onderwijssysteem. Hij begon zich af te vragen waarom dingen nu werkte zoals ze werkte. Hij begon in te zien dat sommige dingen helemaal niet nuttig leken, en dat hetgeen hij leerde eigenlijk was hoe je op een toets moet antwoorden. Maar hoe je nu bijvoorbeeld moet leven, wat er nu allemaal gaande is in de wereld, en hoe je daar het beste mee om kon gaan, dat werd hem niet geleerd. Volgens Rick zijn deze zaken veel belangrijker dan antwoorden op een toets, en hij vond het maar vreemd dat hij niet de ruimte kreeg en maar gering werd gemotiveerd op school om achter deze vragen aan te gaan. En uit nieuwsgierigheid, en de wens om misschien een fijner lesklimaat aan de toekomst te kunnen bieden, wilde Rick er op uit om het onderwijssysteem beter te begrijpen.

Leonie was april/mei 2014 in Greenwich Connecticut op vakantie. Daar bezocht zij met vrienden een informatieavond van een private school. Omdat de docenten en directeur haar niet herkende werd zij aangesproken. Wat deed Leonie daar en had zij interesse in het onderwijs? En of Leonie interesse had. Eind van het liedje: er ontstond een kans om les te geven op de private school van Greenwich. Wat een kans! Om de school iets te kunnen bieden leek het Leonie interessant om de schoolsystemen van Nederland en Amerika met elkaar te vergelijken, om het onderzoek completer te maken is Finland daarbij getrokken. Hopelijk is het onderzoek van de schoolsystemen interessant genoeg voor de private school en kan Leonie de unieke kans grijpen!

Het feit dat wij het verplichte onderwijs verlaten en bewust genoeg zijn om het te bekritisieren, heeft er ook aan bijgedragen dat wij voor het onderwerp 'onderwijs' hebben gekozen. Natuurlijk zijn wij geen expert op het gebied van educatie, maar wij zijn wel ervaringsdeskundige. Wij weten hoe de kennis overgebracht wordt op de kinderen en wat het nut van het onderwijs is. Het is niet mogelijk om een exclusief en geniaal verslag te maken met onze pas 17 jaar oude hersenen. Het is wel mogelijk om te bekijken hoe het er in andere landen aan toe gaat en wat daar wellicht beter of slechter is. Vervolgens kunnen wij een, voor ons, ideaal systeem maken, gebaseerd op onze ervaring

en kennis. Ten slotte voelen wij ons geroepen om de volgende generaties de leukste en leerzaamste schoolcarrière te geven die er mogelijk is!

Wat hebben we geleerd?

Om te beginnen is het maken van een verslag met zo'n groot formaat al een uitdaging en dus een leerproces. Omdat er zo lang aan gewerkt mag worden is het de bedoeling dat het verslag veel diepgang heeft, het moet een wetenschappelijk onderzoek op niveau zijn. Dit brengt de nodige stress en bloed, zweet en tranen teweeg. Daarnaast is het ook belangrijk dat de samenwerking goed is. Wij beide moeten voldoende interesse hebben in het onderwerp, anders is het niet mogelijk om er voldoende tijd en aandacht aan te besteden. Er moeten ook duidelijk en realistische afspraken worden gemaakt om het proces vloeiend te laten verlopen.

Om het onderzoek naar een hoog niveau te brengen moesten er autoriteiten geïnterviewd worden. Ook dit was zeer leerzaam. Wie zijn experts op het gebied van onderwijs? Wie zijn bereikbaar? Wat moet aan wie gevraagd worden? Wanneer zijn deze mensen beschikbaar? Wanneer zijn wij beschikbaar? Hoe moeten wij met deze mensen omgaan? Allemaal zaken die wij goed doorstaan hebben en waar we ontzettend veel van hebben geleerd! (zo ook weer dat een carrière gebaseerd is op contacten)

Bovenstaande taken hebben al bijgedragen aan een leerproces!

Van het onderzoek zelf, de theorie, hebben wij natuurlijk ook het nodige geleerd. De theorie over de verwevenheid tussen het onderwijs en de cultuur van het land, was voor ons beide de grootste ontdekking. Wat hebben we dan nog meer geleerd? Dat lijkt ons logisch: alle informatie die in dit verslag vermeld staat! In een paar maanden tijd hebben wij grofweg 60 pagina's aan informatie geleerd!

Dankbetuiging

Dit onderzoek/verslag zou niet zo goed en compleet zijn zonder de hulp van een aantal mensen. Om aan voldoende informatie en inspiratie te komen hebben wij gesprekken met experts gehad. Allereerst willen wij deze mensen bedanken voor de tijd en moeite die zij genomen hebben! Wij voelden ons voor elk gesprek vereerd dat deze mensen met ons wilden praten. Dit ging dan ook gepaard met de nodige spanning.

Ten tweede willen wij deze mensen hartelijk danken voor de goede, nuttige, complete, diepgaande en interessante informatie die zij met ons gedeeld hebben!

BEDANKT! Bedankt, Saskia Pothof, Marco Snoek, Eveline Pollmann, Johannes Visser en David de Jager!

Ten slotte een dankbetuiging aan onze PWS-begeleidster Kitty Willemse: een geweldige vrouw die het proces heel goed voor ons begeleidt! Leonie heeft deze vrouw altijd al als docente willen hebben. Kitty is een vrouw die ongelooflijk rechtvaardig is, die het beste met de leerlingen voor heeft, oftewel een docente die je elke leerling gunt! BEDANKT!

Reflectie samenwerking

Leonie:

Een 7,5. Dat is het cijfer dat ik aan onze samenwerking koppel. De taken hadden wij vanaf dag één al goed en duidelijk verdeeld. Om elkaar op de hoogte te houden hadden wij minimaal één keer in de week contact. Later kwam hier het maandelijkse contact met onze PWS-begeleider bij. Op deze manier wisten wij waar we aan toe waren en wat ons te wachten stond. Ideaal.

Rick en ik zijn heel verschillende types. Rick is gepassioneerd filosoof en kan daar, naar mijn mening,

wel eens in verdrinken. Ik daarentegen kan wel eens vast lopen op de feiten en de harde werkelijkheid. Dit contrast zorgt soms voor enige botsingen, maar het vormt aan de andere kant een sublieme samenwerking. Rick en ik kunnen elkaar heel goed aanvullen. Mijn structurele en duidelijke aanpak houdt het hoofd van Rick boven water en het hoge water van Rick doet mij een beetje drijven.

Naarmate het proces en de tijd vorderde, kwam er meer druk op de ketel. In dit soort situaties moet de samenwerking juist optimaal zijn, bij ons was dat niet helemaal het geval. Rick en ik werkten langs elkaar heen. De taken moesten af zijn waardoor er alleen maar gewerkt werd, maar het overleg bleef achter wegen. Na het weekend was het dan ook een shock dat een deel van het werkstuk in een nieuw jasje was gestoken. Aan de andere kant zorgde deze shock ervoor dat het belang van overleggen weer gezien werd! Gelukkig werd het verslag dan ook afgerond met een prima samenwerking!

Rick:

Ik geef de samenwerking een acht als cijfer. Leonie is een geweldige meid, en zonder haar was ik nooit zo ver, zo geïnspireerd, en zo gemotiveerd geweest, als dat ik in mijn eentje was. Haar pure uitstraling steelt de harten van mensen, en gaf mij veel zelfvertrouwen wanneer we de experts interviewden. Ook gaf zij mij een constante zekerheid rond het maken van het werkstuk. Ze keek kritisch naar wat ik schreef, en hoe ik schreef. Ze kon mij aanvullen precies zoals nodig was. Op het einde waren er echter wat communicatie fouten en ben ik iets te hard van stapel gegaan met het werkstuk, waar ik eigenlijk al een punt achter alles had moeten zetten. Maar met het idee boven mijn hoofd dat we dit werkstuk misschien voor DE grote mensen mochten presenteren, dat trok mi langzaam wat de wolken in. Niettemin is het werkstuk toch goed afgerond.

Ik heb in dit hele proces heel veel geleerd, en ben school erg dankbaar dat ik deze mogelijkheid heb mogen benutten. Leonie ben ik na alles in het bijzonder dankbaar, want zij is toch een van de personen die uitblinkt in alles wat betreft dit werkstuk. En verder mijn omgeving, die mij bleef motiveren en inspireren, ouders, vrienden, de experts, enz. . Ik ben iedereen erg dankbaar.

Inleiding

Elk kind is verplicht om naar school te gaan, en elk kind heeft gelukkig ook de kans om naar school te gaan (in Nederland, Finland en Amerika). School, een systeem dat bekend is over heel de wereld maar overal anders ingericht is. Een systeem dat verspreid is in ongeveer 100 miljoen gebouwen over heel de wereld. Een systeem waar dus onvoorspelbaar veel kinderen in betrokken zijn. School, een interessant onderwerp om eens onder de loep te nemen.

Introductie onderwerp

In dit verslag wordt de situatie beschreven van drie basisonderwijssystemen. Dat wil zeggen het systeem van een basisschool. Waarom dan drie? Omdat de basisscholen van verschillende landen worden beschreven: het systeem van de Nederlandse basisschool, van de Finse basisschool en die van de Amerikaanse. De basisschool zoals Nederland die kent is in Finland en Amerika anders. Hetgeen beschreven is zijn de lokale basisscholen, dus voor Finland de 'peruskoulu' en voor Amerika 'public elementary school'.

Na het noteren van de werking van deze drie systemen wordt er een 'ideaal' systeem geformuleerd. Het maken van een ideaal is heel subjectief en zal daarom niet voor iedereen ideaal zijn. Er is echter wel een systeem gemaakt waar zoveel mogelijk kinderen tevreden over zullen zijn.

Opbouw verslag

De opbouw is heel simpel, en het is duidelijk te zien in de inhoudsopgave. In het daadwerkelijke verslag worden allereerst de deelvragen beantwoord. Dit zal in de volgorde gebeuren die onderstaand en in de inhoudsopgave te zien is. Vervolgens wordt de hoofdvraag in de conclusie beantwoord. Uiteraard wordt het verslag afgesloten met de bijbehorende discussie, bronnenlijst, en bijlage.

Een korte mededeling over het taalgebruik in dit verslag. Er is besloten om alle functie en benamingen in de mannelijk vorm te noteren. Er wordt bijvoorbeeld alleen maar 'leraar' en 'zijn taken' genoteerd in plaats van 'leraar(es)' en 'zijn/haar taken'.

Waar dit het geval is in het verslag wordt natuurlijk zowel de mannelijke als de vrouwelijke kant bedoelt!

Hoofdvraag en deelvragen

Hoofdvraag

- Hoe zien de drie* basisonderwijssystemen en het ideale basisonderwijssysteem eruit?
* het basisonderwijssysteem van Nederland, Finland en Amerika
- Wat kan het Nederlandse basisonderwijssysteem leren van de andere* systemen?
* het basisonderwijssysteem van Finland en Edutopia

Deelvragen

Nederland:

- Hoe zijn de schooltijden?
- Hoe zijn de vakanties?
- Hoe zijn de klassen?
- Hoe is de leer methode?
- Hoe zijn de leraren?
- Hoe is de toetsing?
- Hoe zijn de lerarenopleidingen?
- Hoe is het huiswerk?

Finland:

- Hoe zijn de schooltijden?
- Hoe zijn de vakanties?
- Hoe zijn de klassen?
- Hoe is de leer methode?
- Hoe zijn de leraren?
- Hoe is de toetsing?
- Hoe zijn de lerarenopleidingen?
- Hoe is het huiswerk?

Amerika:

- Hoe zijn de schooltijden?
- Hoe zijn de vakanties?
- Hoe zijn de klassen?
- Hoe is de leer methode?
- Hoe zijn de leraren?
- Hoe is de toetsing?
- Hoe zijn de lerarenopleidingen?
- Hoe is het huiswerk?

Edutopia:

- Wat is de visie?
- Wat zijn de hoofddoelen?
- Hoe zijn de vakken?

- Hoe is de toetsing?
- Hoe is de leermethode?
- Hoe zijn de leraren?
- Hoe zijn de schooltijden?
- Hoe zijn de klassen?
- Hoe is de vormgeving?
- Hoe is de regelgeving?

Hypothese

Het is moeilijk om een hypothese van de eerste hoofdvraag te formuleren. Het antwoord op deze vraag bestaat namelijk uit een uitgebreide beschrijving per aspect. Het is niet mogelijk en zinvol om per aspect aan te geven wat Rick en Leonie verwachten. Voor de tweede hoofdvraag is het wel mogelijk om een hypothese te formuleren. Rick en Leonie verwachten dat Nederland veel kan leren op het gebied van onderwijs. Uit Amerika zullen niet veel verbeteringspunten komen, maar uit Finland gegarandeerd. Finland heeft jaren op nummer één gestaan van de wereldranglijsten die de kwaliteit van het onderwijs aangaven. Dit gegeven zegt eigenlijk al genoeg, Finland heeft een heel goed onderwijssysteem. Naar verwachting kunnen vooral de Nederlandse leraren het een en ander leren. Het is al bekend dat de leraren niet genoeg samenwerken waardoor elke klas een ander niveau bereikt. De ene leraar is namelijk beter dan de andere en geeft op een andere manier les. Ook verwachten zij dat er een lange lijst met verbeterpunten ontstaat omdat zij beide het onderwijs niet als leuk hebben ervaren. De Finse kinderen hebben het wel naar hun zin op school dus blijkbaar valt er nog veel te verbeteren. Wat er dan precies voor verbeterpunten naar voren komen, dat weten Rick en Leonie niet.

Hoofdstuk 1: Hoe zitten de drie schoolsystemen in elkaar?

Hoe zijn de schooltijden geregeld?

Nederland:¹

Elke school bepaalt zelf het lesrooster. Ze moeten echter wel voldoen aan de volgende landelijke eisen: de leerlingen moeten minimaal 7520 uur les kregen verspreid over 8 schooljaren. Van deze uren moeten er in de eerste 4 schooljaren ten minste 3520 uur les gegeven worden. In de laatste 4 schooljaren moet er dan nog eens 3760 uur les gegeven worden. Dan blijven er nog 240 uren over die de school zelf over de onder- en bovenbouw mag verdelen. Bovenstaande is de regelgeving wat de minimum lessen betreft. Aan de andere kant is er geen maximum aan het aantal lessen per dag. Over het algemeen hebben de scholen de week het als volgt verdeeld: Maandag, dinsdag, donderdag, vrijdag begint de school om 08:30 uur en eindigt het om 15:15 uur. De woensdag is voor alle klassen een kortere dag, deze begint ook om 08:30 uur en eindigt om 12:30 uur. Ook de pauzes mag de school zelf regelen. Hierbij moet de school er goed op letten dat de leerlingen op een goed moment een onderbreking hebben van het leren en opletten. Elke school is verplicht een 5-daagse schoolweek in te vullen. Het is toegestaan om maximaal 7 keer een 4-daagse schoolweek in te roosteren.

Finland:²

Finland heeft opmerkelijk weinig lessen. Ten eerste gaat een kind pas vanaf het zevende levensjaar naar school. In vergelijking met Nederland loopt het Finse kind dan al 3120 lessen achter met een Nederlandse leerling. Ten tweede wordt er maar tussen de 600 en 800 uur les per jaar gegeven. Vaak brengt een leerling maar 4 uur per dag door in het klaslokaal.

De leraren maken hun eigen lesprogramma, dit houdt in dat zij hun eigen planning maken voor het schooljaar. Samen met andere leraren en een toezichthouder worden de plannings bekeken, op basis daarvan wordt het aangepast om vervolgens weer goed gekeurd te worden door de toezichthouder. Pas als het helemaal goed is, worden de lessen uitgevoerd. Na de eerste paar lessen komen de leraren, de toezichthouder en een aantal leerlingen (leerlingen die een cursus 'observeren' volgen op school) bijeen, zij discussiëren wederom over de planning. Ook hierna wordt de planning eventueel aangepast.

Amerika:

Helaas is er geen informatie te vinden die tot het antwoord van deze deelvraag leidt. Bij het zoeken naar informatie is er gebruik gemaakt van internet, literatuur en autoriteiten.

Een ding is wel zeker, en dat is dat de leraren 1100 uur per jaar voor de klas staan.

¹ Rijksoverheid (n.d). Hoe regelen basisscholen de schooltijden en lessen?. Van <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/schooltijden-en-onderwijstijd/vraag-en-antwoord/hoe-regelen-basisscholen-de-schooltijden-en-lesuren.html> - Geraadpleegd op 25 augustus 2014

² Risku, Mika (20 February 2014). Finland puts flexible holidays ahead of longer school days. Van <http://theconversation.com/finland-puts-flexible-holidays-ahead-of-longer-school-days-23378> - Geraadpleegd op 25 augustus 2014

Hoe zijn de vakanties geregeld?

Nederland:³

Nederland is verdeeld in school zones. Elke zone krijgt adviesdata voor de vakanties. Zo wordt er voorkomen dat heel Nederland tegelijk vakantie heeft en dus tegelijkertijd leegloopt. Scholen mogen afwijken van deze adviesdata, dit gebeurt echter niet vaak. Het is tegenwoordig wel landelijk vastgelegd dat de kerstvakantie, de meivakantie en de zomervakantie voor alle scholen in Nederland op het moment van de adviesdatum is, nu de vastgestelde datum. De overige vakanties mogen door de scholen zelf ingedeeld worden. Vervolgens zijn er nog een aantal vrije dagen waarbij de kinderen vrij zijn, dit zijn 12 dagen waar een deel al in de vakanties valt.

Finland:⁴

Elk jaar weer debatteert de Finse overheid over de data van de schoolvakanties. Hierbij moet er rekening gehouden worden met het weer en de spreiding van de vakanties over het land. De scholen mogen zelf de lengte van de vakanties bepalen.

Zo mag er in oktober een herfstvakantie van 2 tot 7 dagen gegeven worden. De kerstvakantie moet tussen 18 december en 9 januari gegeven worden en mag 1 tot 2 weken duren. De zogenoemde wintervakantie duurt voor iedereen 1 week en vindt plaats tussen 17 februari en 13 maart. Ook de lengte van de voorjaarsvakantie staat vast, deze duurt 4 dagen en is gepland tussen 18 en 21 april. Ten slotte heeft de zomervakantie een lengte van 10 tot 11 weken die plaats vindt tussen 1 juni en 17 augustus.

Amerika:⁵

Er zijn 180 schooldagen in een jaar. De vakanties en vrije dagen die er zijn, zijn per staat verschillend, maar iedereen voldoet aan de 180 dagen school. De meest gebruikelijke schoolvakanties en vrije dagen staan hieronder vermeld.

Thanksgiving Holiday: De dag van Thanksgiving en de dag erna. (eind november)

Kerstvakantie: Vanaf 23 december tot de eerste maandag van januari na nieuwjaarsdag. Elk jaar valt de begindatum anders maar er moet sowieso vakantie gehouden worden tot 3 januari.

Winterbreak: Eén week in februari of maart, zelf in te delen door de school.

Voorjaarsvakantie: Eén week in april, normaal gesproken rond Pasen.

Zomervakantie: Tussen de 10 en 11 weken vakantie. Dit vindt plaats tussen eind mei en eind augustus of tussen begin juni en de dag na Labor Day, dit hangt af van de staat en regio waar de school is gevestigd.

De vrije dagen zijn helemaal afhankelijk van waar de school ligt.

Ten slotte is er nog een kans op veel vrije dagen wanneer het weer barre omstandigheden veroorzaakt. Wanneer het niet veilig is om te reizen, gaat de school dicht. Dit duurt zolang het verkeer niet veilig is.

³ Rijksoverheid (n.d). Hoe regelen basisscholen de schooltijden en lesuren?. Van <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/schooltijden-en-onderwijstijd/vraag-en-antwoord/hoe-regelen-basisscholen-de-schooltijden-en-lesuren.html> - Geraadpleegd op 25 augustus 2014

⁴ schoolvakantie (2014). Schoolvakanties Finland. Van <http://www.schoolvakantie.nl/finland> - Geraadpleegd op 29 augustus 2014

⁵Public holidays in the United States. via Wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/Public_holidays_in_the_United_States - Geraadpleegd op 29 augustus 2014

Hoe zijn de klassen geregeld?

Nederland:

De klassen worden ingedeeld op leeftijd. Normaal gesproken blijft een kind haar of zijn gehele schoolloopbaan in dezelfde klas. Bij zeer slechte prestaties wordt het aangeraden het kind te laten doubleren. Het kan ook een advies zijn om een kind een klas over te laten slaan. Dit gebeurt als alle taken al afgerond zijn en het kind zich verveelt.

De klasgrootte ligt gemiddeld rond de 28 leerlingen. Natuurlijk heeft het ene jaar meer kinderen dan het andere jaar en is de ene school groter dan de andere school. Bij zeer kleine klassen is het mogelijk om deze te combineren, bij zeer grote klassen kan er gesplitst worden.

Finland:⁶

Het eerste gegeven dat opvalt aan de Finse klassen is de omvang. Zelden is er een klas groter dan 20 kinderen, dit is het beleid van het schoolsysteem. Een ander deel van het beleid is dat de klas die in het eerste jaar gevormd wordt, in tact blijft. Het niveauverschil binnen de klas wordt opgelost door veel individuele aandacht. Elk kind kan werken op zijn of haar eigen niveau. Daarbij kan een slim kind veel leren van het minder slimme maar zeer muzikale kind. Zo draagt elk talent van elke leerling iets bij aan het geheel.

Amerika:⁷

Gemiddeld zitten er 23,1 leerlingen in een klaslokaal, dit ligt net boven het gemiddelde van de andere ontwikkelde landen, 21,4. Het verschil tussen de rijkere en armere staten is ook merkbaar in de klaslokalen. Een armere staat heeft aanzienlijk meer leerlingen in een klas dan een rijkere staat.

⁶ Rampell, Catherine (September 11, 2009). Class Size Around the World. Van: http://economix.blogs.nytimes.com/2009/09/11/class-size-around-the-world/?_php=true&_type=blogs&_r=2 – Geraadpleegd op 6 september 2014

⁷ Rampell, Catherine (September 11, 2009). Class Size Around the World. Van: http://economix.blogs.nytimes.com/2009/09/11/class-size-around-the-world/?_php=true&_type=blogs&_r=2 – Geraadpleegd op 6 september 2014

Hoe is de leer methode geregeld?

Nederland:

In Nederland mag elke school zelf bepalen van welke leer methoden zij gebruik maken. Elke vijf jaar krijgt de school geld van de overheid waarmee de school een nieuwe leer methode kan kopen. De keuze tussen leer methodes wordt echter beperkt door de andere, wel-vastgestelde, regels in Nederland. De overheid heeft bepaald dat de leerlingen op een bepaalde leeftijd op een bepaald niveau moet zijn, oftewel; door alle schooljaren heen moet er getoetst worden. Omdat de toetsing verplicht is gesteld door de overheid, worden de scholen ook gecontroleerd. Hoe slechter de toets resultaten, hoe slechter de school. Dit fenomeen is duidelijk uit te leggen door het een verschil tussen het 'wat' en het 'hoe' te noemen⁸. Het 'wat' is vastgelegd, de leerlingen moeten bepaalde zaken leren en op een bepaald niveau zitten. Het 'hoe' is zelf in te vullen door de scholen, leren de kinderen uit een boek of wordt er creatiever mee omgegaan?

Door de strenge eisen van de overheid, op het 'wat'-gebied, worden de scholen gecontroleerd door een inspectie. Een andere reden voor deze controle is het feit dat bijna geen één school, en zelfs bijna geen één leraar op dezelfde lijn ligt. De één wil volgens de reguliere boeken werken, de ander voor de helft uit deze boeken en de andere helft uit de natuur of de creativiteit en weer een andere school wil helemaal geen boeken gebruiken en de omgeving en de talenten van alle kinderen gebruiken. Al deze ideeën gaan door elkaar heen, het land werkt niet volgens één visie. Door al deze verschillende mogelijkheden en de vastgestelde eisen, moet er gecontroleerd worden. De 'alternatievere' leer methodes moeten namelijk ook goed werken.

Een voordeel van de vrijheid in het 'hoe' is de concurrerende instelling die de Nederlandse scholen krijgen. De grote variatie tussen de scholen wordt ook veroorzaakt door de keuze van de ouders. De ouders bepalen naar welke school hun kinderen gaan. Er wordt gekozen voor een school die volgens de ouders een goede visie heeft. Doordat de ouders dus kijken naar de visie van de scholen, is het als school van groots belang om te werken volgens een visie die bij alle teamleden bekend is. Er ontstaat een concurrerende instelling van de scholen; de scholen willen zich onderscheiden en dat doen ze door als een team na te denken over de te maken keuzes. Welke visie streven wij na? Hoe richten wij de school in? In Nederland zijn er dus heel veel verschillende visies en dus ook heel veel verschillende scholen.

Finland:⁹

Helaas is er geen informatie over de exacte leer methode van Finland te vinden. Wat wel bekend is, is de manier van werken in Finland, en waar dit op gebaseerd wordt.

De scholen in Finland hebben aan de ene kant heel veel vrijheid maar aan de andere kant helemaal niet; het 'wat' en het 'hoe' ligt vast. De overheid bepaalt welke visie de scholen moeten nastreven, bij deze visie ligt ook vast hoe de scholen te werk moeten gaan. Dit zorgt ervoor dat de overheid/inspectie geen controles hoeft uit te voeren. Alle scholen van het land, en zelfs alle leraren, liggen op één lijn, er kan niet vanaf geweken worden en dus moeten de resultaten wel goed zijn. Iedereen houdt zich aan de afspraken, en zolang dat gebeurt, zijn de resultaten goed. Het feit dat er niet gecontroleerd wordt geeft heel veel vrijheid, de leraren werken naar de afgesproken manier maar kunnen dit 'ontspannen' doen, hun werk wordt niet nagekeken.

De ouders hebben eigenlijk geen vrijheid in het kiezen tussen scholen voor hun kinderen. Er zijn

⁸ Snoek, Marco. Lector Leren & Innoveren aan de Hogeschool van Amsterdam – Geïnterviewd op 3 oktober

⁹ Snoek, Marco. Lector Leren & Innoveren aan de Hogeschool van Amsterdam – Geïnterviewd op 3 oktober

relatief weinig scholen in Finland waardoor de ouders kiezen voor de school in hun wijk. Het heeft ook geen zin om naar een school te gaan die verder weg staat omdat elke school hetzelfde is. De voordelen van het kiezen voor een school in de eigen wijk is dat de binding tussen de mensen in die wijk heel erg groot wordt, iedereen kent elkaar en kan met elkaar afspreken. Het nadeel is dat er geen concurrerende instelling van de scholen komt en dus ook geen variatie.

Amerika:¹⁰

De leer methode is in alle 'standaard' scholen nagenoeg hetzelfde. (Met 'standaard' scholen worden de scholen bedoeld die gefinancierd worden door de staat en waar elke leerling op terecht kan.) De visie van de scholen is hetzelfde waardoor het niet veel uit maakt naar welke school de leerling gaat. Natuurlijk zijn er kleine verschillen tussen de scholen, maar dat hangt van de leraren af. Elke leraar geeft anders les waardoor de ene school net iets beter/leuker is dan de andere. Eigenlijk kan een school alleen minder slecht en stom zijn dan andere. Een Amerikaanse leerling: 'Met geluk hebben we een slechte dag hier op school maar vaak is er een heel slechte dag, en soms en heel, heel slechte dag.'

Men zou kunnen wisselen van scholen maar wisselen tussen dezelfde 'soort' scholen heeft geen zin, dit soort scholen zijn allemaal hetzelfde en dus allemaal even slecht. Daarbij is de mogelijkheid om te veranderen erg klein. Ten eerste kan men alleen in groep 1 en groep 2 nog wisselen van scholen. Wanneer een kind ouder is wordt het niet meer aangenomen op scholen. Wanneer er dan een beter 'soort' school is, mogen alleen de kinderen die in diezelfde buurt wonen er naar toe. Dit betere 'soort' school is een school die gefinancierd wordt door bedrijven. Het voordeel hiervan is, is dat de school losstaat van de staat. De school kan een eigen visie naleven en goede lessen draaien. Het nadeel hiervan is, is dat de bedrijven alleen investeren in de scholen die al een betere reputatie hebben. De gemiddelde (ofwel slechte) scholen komen nog verder achterop te liggen.

In 2002 kwamen president Bush en de liberale leider van de democratische partij bijeen en besloten samen een plan te maken, het zogenaamde 'no child left behind'. Het doel van dit plan was dat alle leerlingen, in alle staten 100% zouden scoren op de vaardigheden lezen en rekenen. Om dit te realiseren moest er een nulmeting uitgevoerd worden. Het was van belang om te weten op welk niveau de leerlingen zaten. Het gevolg: toetsen. 'Ik begrijp dat toetsen niet leuk zijn. Dat is dan jammer! Wij moeten in Amerika weten of onze kinderen genoeg basiskennis hebben.' aldus Bush. Het beleid van 'no child left behind' geldt nog steeds in de scholen. Dit is duidelijk te merken aan de vele toetsen die afgenomen worden! Heel het onderwijssysteem is ingericht op toetsing, alles dat de leerlingen leren is gebaseerd op de toets en er wordt veel tijd verloren met het voorbereiden op de toetsen in plaats van het snappen van de stof.

¹⁰ Guggenheim, Davis en Kimball, Billy (2010). Waiting for Superman'. DVD
'Compton, Robert A. en Faust, Sean. (2011). The Finland Phenomenon. van
https://www.youtube.com/watch?v=VhH78NnRpp0&list=PLzsi_E489-gUXFVuciYEgO3AyrPMVAjxP
Geraadpleegd op 10 september 2014

Hoe zijn de leraren geregeld?

Nederland:

¹¹In Nederland heeft de leraar vijf rollen; de gastheer, de presentator, de didactus, de pedagoog en de afsluiter. Met elke rol draagt de leraar bij aan een goede ontwikkeling. Als gastheer spreekt hij de leerlingen individueel aan en vraagt en houdt daarmee de aandacht. Vervolgens vraagt de leraar de aandacht van de klas als geheel. Op deze manier leren de kinderen omgaan met het leiderschapsgedrag van de leraar. Tijdens de echte les gebruikt de leraar didactische toepassingen om de kinderen iets te leren. De leraar stuurt het leerproces. Naast de instructies neemt de leraar de rol van een pedagoog in. Dan gaat hij feedback geven en corrigeert eventuele overtredingen. Er kan feedback worden gegeven op de manier van leren van de kinderen, didactisch, of er wordt feedback op het gedrag gegeven, pedagogisch. Natuurlijk overlappen de rollen tijdens een les. Tot het pedagogische gedeelte hoort natuurlijk ook het creëren van een fijn klimaat. Ten slotte sluit de leraar de les af.

¹²Deze taken worden door elke leraar uitgevoerd maar elke leraar voert ze anders uit, het verschil tussen de vrijheid in het 'wat' en 'hoe' speelt dus ook op het gebied van leraren een grote rol. De overheid heeft vastgesteld wat er geleerd moet worden en wat het niveau moet zijn van de leerlingen ('wat'), maar elke leraar heeft daar ook zijn eigen mening over. De tijd die over is in de schoolloopbaan wordt door elke leraar weer anders opgevuld. Dit is niet een heel groot probleem maar het geeft wel aan dat de Nederlandse leraren niet op één lijn liggen. Dit verschijnsel is nog duidelijker en problematischer in het 'hoe'. Er zijn geen regels voor de manier van lesgeven. Elke leraar geeft les op zijn eigen manier, dit vormt een probleem bij het vormen van een nationale visie maar ook een probleem voor de leerlingen. Het verschijnsel dat elke leraar een eigen mening heeft over de manier van lesgeven ligt ook in de cultuur van Nederland. Nederland is een autonoom land, men bepaalt geheel zelfstandig wat men wil. De leraren, en vele andere ambtenaren, vragen om een autonome aanpak maar tegenwoordig neigt dit naar een anarchistische aanpak, waar de leraren dus helemaal geen leiding boven zich willen hebben, aldus Snoek. Op deze manier wordt het steeds lastiger om een nationale visie vast te stellen die juist belangrijk is voor de kwaliteit van de leraren.

¹³Wanneer elke echte leraar voor dezelfde visie staat kan men in een school als een team functioneren. De leraren kunnen elkaar verbeteren en feedback geven, wat een erg belangrijk fenomeen is op de werkvloer en wat het eigenlijk ook in het onderwijs hoort te zijn. In bijna alle gevallen werken de leraren echter in een isolement. De deuren van de klaslokalen blijven potdicht. In het isolement en de hectiek van alledag vergeten ze te overleggen.

Het gevolg van dit isolement is niet alleen het gebrek aan samenwerking en nastreven van één visie, het gevolg is ook dat men de regeltjes van de overheid maar blijft opvolgen. Er werd al eerder vermeld dat de leraren behoefte hebben aan een anarchie. De leraren willen geen leiding boven zich. Dit blijkt enkel en alleen uit de manier van lesgeven, aan het werken in een isolement en het dicht houden van de deuren, bijna geen leraar staat open voor samenwerking.

¹⁴Wanneer er een nieuwe regel vanuit de overheid wordt doorgevoerd, staat er zelden een leraar op het Malieveld. De reden dat de overheid steeds weer wil vernieuwen in het onderwijs is dat elke politici zich geroepen voelt om te vernieuwen/verbeteren, anders zou het onderwijs in kakken, volgens de politici zelf. De hervormingen zijn echter nooit simpel of voor de hand liggend. Er worden

¹¹ Slooter, Martie (2010). Onderwijsontwikkeling en advies.

¹² Snoek, Marco. Lector Leren & Innoveren aan de Hogeschool van Amsterdam – Geïnterviewd op 3 oktober

¹³ Bergh van den, Marcel (vrijdag 24 oktober 2014). Leraren nieuwe stijl doen het vooral samen. De Volkskrant: Rotterdam. Geraadpleegd op 10 november 2014

¹⁴ Walsum van, Sandra (10 november 2014). De leraar is mak geworden. De Volkskrant

commissies gevormd die opdracht krijgen, vaak besteden zij uit en uiteindelijk komt er een ingewikkeld plan bij de scholen terecht. Bij het plan zitten ook externe deskundigen. Zij kunnen de gekwalificeerde leraren controleren. Er heerst heel duidelijk een wantrouwen tegenover het onderwijs. De leraren moeten tegenwoordig zelfs een verklaring ondertekenen waarin zij beloven zich aan de eindexamenreglementen te houden, ofwel, beloven dat zij hun werk goed zullen uitvoeren. Wanneer de onderwijshervorming mislukt wordt de schuld bij onkundige leraren gelegd, en niet bij de politiek, de aanstichter. De scholen worden gevormd door de politiek, politici die geen echte kennis hebben van het onderwijs maar het alleen baseren op de ervaringen van hun eigen kinderen. Ten slotte een kanttekening voor de leraren zelf: de leraren mopperen op de overheid maar gaan er niet tegenin, ze volgen de regels braaf op.

Finland:¹⁵

De Finse leraren liggen wel allemaal op één lijn, het curriculum is bekend. Juist omdat de werkwijze van de leraren landelijk is geregeld en in de opleiding al verwerkt zit, is het 'team' van de docenten heel erg sterk. Iedereen kan elkaar verbeteren omdat ze eenzelfde aanpak hebben, maar het 'team' van leraren kan de overheid ook verbeteren omdat de leraren het best weten hoe het in de praktijk uitpakt. Als de leraren uit heel het land zich verzamelen kunnen zij inbreng hebben in het onderwijs beleid van Finland. De overheid heeft de visie en de opleidingen zodanig 'ingericht' dat de leraren van een zodanig niveau zijn dat zij te vertrouwen zijn. Wanneer de leraren dan met z'n allen iets in te brengen hebben, met betrekking tot het onderwijs, dan kan dat aangepast worden.

In de klas probeert de leraar een verdeling van 25% om 75% aan te houden, dat wil zeggen dat de leraar 25% aan het woord is en de leerlingen de andere 75% invullen. Vaak geeft de leraar dan ook eerst uitleg, stelt wat vragen, maakt de opdracht duidelijk en laat de leerlingen dan zelf op onderzoek uitgaan. De vijf taken van de leraar zijn in Finland kleiner, en anders verdeeld. Natuurlijk zorgt de leraar voor een goede werksfeer en legt de stof uit met didactische toepassingen, geeft de leraar feedback en sluit hij de les af. De rol van gastheer en presentator zijn in Finland veel kleiner, de verdeling van 25% om 75% verklaart dit. De didactische en pedagogische aspecten komen veel meer aan bod en verspreid over een veel langere tijd. De leerlingen moeten voor een groot deel zelf op onderzoek uit maar moeten wel de stof tot zich nemen, hier komt de didactische kant dus zeker bij kijken, en omdat de leerlingen zoveel zelfstandig werken moet er veel feedback worden gegeven door de leraar, de pedagogische kant.

Amerika:¹⁶

De toetsing is in Amerika zo belangrijk dat alle andere elementen van het onderwijs hierdoor beïnvloedt zijn, zo ook het 'soort' leraren. De openbare Amerikaanse scholen zijn afhankelijk van subsidie van de overheid, de hoogte van deze subsidie wordt bepaald aan de hand van de resultaten van die school. Hoe hoger de resultaten, hoe hoger de subsidie. Voor de school is het dus van belang om goede resultaten te hebben en dus ook goede leraren. Het gevolg is dat de school de leraren ontslaat die te lage resultaten halen, alleen de leraren die zich richten op de toetsen blijven over. De leraren in Amerika verdelen de lessen zodanig dat zij 85% van de tijd aan het woord is en dat de leerlingen 15% van de tijd zelf bezig zijn. Deze verdeling zorgt ook voor een unieke verdeling van de vijf taken van de leraar. Ook de Amerikaanse leraar zorgt voor een goede sfeer en verwelkomt de kinderen en start dan met de uitleg, maar deze uitleg duurt heel erg lang. De rol als presentator neemt de overhand en er wordt weinig aandacht besteed aan didactische en pedagogische aspecten.

¹⁵ 'Compton, Robert A. Faust, Sean. (2011). The Finland Phenomenon. van https://www.youtube.com/watch?v=VhH78NnRpp0&list=PLzsi_E489-gUXFVuciYEgO3AyrPMVAjxP
Geraadpleegd op 10 september 2014

¹⁶ Guggenheim, Davis en Kimball, Billy (2010). Waiting for Superman'. DVD

Omdat de leraren goede resultaten op de toetsen willen zien wordt er veel aandacht gegeven aan het onthouden van stof en het later reproduceren, het echte leren en snappen wordt vergeten. De leraar is ook maar een korte tijd een pedagoog omdat de leerlingen slechts 15% zelfstandig aan het werk zij kan er mag weinig gecorrigeerd worden.

Wanneer een leraar in Amerika een X aantal jaren voor de klas heeft gestaan, kan deze leraar niet meer ontslagen worden. Het gevolg hiervan is, is dat het vernieuwen/verbeteren van het onderwijssysteem heel erg moeilijk is. Er is sprake van een zogenoemde 'citroenendans'. Elke directeur van een school heeft zijn citroenen, dit zijn de slechte leraren. Deze citroenen kunnen niet uit het vakgebied maar wel van de school ontslagen worden. De dans begint! De citroenen gaan van de ene naar de andere school en de directeuren hopen elke keer weer dat de nieuwe leraar net wat minder slecht is dan de vorige leraar. De slechte leraren blijven dus altijd in het onderwijs.

Hoe is de toetsing geregeld?

Nederland:¹⁷

De overheid stelt vast 'wat' er geleerd moet worden, 'hoe' dit gebeurt laten ze aan de scholen over. De scholen moeten er voor zorgen dat hun leerlingen uiteindelijk aan de 'wat' voldoen en de leerlingen bepaalt niveau hebben bereikt. Omdat de Nederlandse school echter vrij is in hun 'hoe' en wij een autonome cultuur kennen, wil de overheid zeker zijn van de resultaten van kinderen en stelt daarom toetsen is, en het eindexamen.

Daarnaast is er het feit dat de resultaten van deze toetsen, zoals bijvoorbeeld het examen, doorslaggevend zijn voor de reputatie van de school. Deze reputatie heeft invloed op het aantal ouders dat ervoor kiest om hun kinderen naar die bepaalde school te laten gaan en vervolgens voor het bedrag dat de school aan subsidie ontvangt.

Omdat de toets zo'n belangrijke maatstaf is voor de beoordeling van de school, gaat de toets de 'hoe' van de scholen beïnvloeden. De scholen zijn officieel vrij om te bepalen hoe de leraren de kinderen de stof gaan bijbrengen. Maar door de toetsing, en vooral het belang van de toetsing, willen scholen dat de leerlingen goed gaan presteren en worden de leraren dus gedwongen om een uitgebreide toets voorbereiding te doen, en dus is de vrijheid binnen het 'hoe' gelimiteerd. De lessen zullen gevormd worden om de toetsen heen.

Een ander nadeel is hetgeen dat getoetst wordt. Er wordt getoetst en dus ook lesgegeven, op/in de vakken die politiek belangrijk zijn, rekenen en taal. Immers kan iedereen zich wel in deze vakken vinden, en zijn ze makkelijk toetsbaar. De sociale vaardigheden en vraagstukken zoals 'wie ben ik' en 'wat wil ik met mijn leven doen?' worden verwaarloosd, omdat zij immers maar moeilijk toetsbaar en vaag zijn, maar minstens zo belangrijk.¹⁸

Finland:

¹⁹In het Finse onderwijs ligt de nadruk heel sterk op het leren leren in plaats van op het leren voor toetsen. Dit brengt met zich mee dat er relatief weinig toetsen worden afgenomen bij de kinderen, er zijn ook geen nationale toetsen. De leraren zijn zelf verantwoordelijk voor de beoordeling van de kinderen per vak. Op welke manier zij dat doen, dat maakt niet uit, als de kinderen maar wel op het niveau van de criteria zijn.

Op de basisschool worden er dus heel weinig toetsen afgenomen, dit is ook afhankelijk van de school en leraar. Om een duidelijk beeld te geven van het kleine belang dat de Finnen hechten aan toetsing, volgt hier informatie over de middelbare school: In het laatste jaar van de middelbare school (upper secondary school) wordt een nationale toets afgenomen. De resultaten hiervan zijn bepalend voor de mogelijkheden voor vervolgopleidingen. De resultaten op deze toets zijn heel erg goed, Finland heeft jaren lang geheerst op de wereldranglijst. ²⁰Een belangrijke reden hiervoor is onder andere het feit dat er geen toetsen worden gegeven waardoor de kinderen alle tijd kunnen besteden aan het leren leren, leren begrijpen, leren toepassen. Wanneer er wel veel toetsen worden gegeven wordt er veel tijd in de voorbereiding hiervan gestoken en wordt er te weinig tijd gestoken in zaken die met het leren, snappen, toepassen enzovoort te maken hebben.

¹⁷ Snoek, Marco. Lector Leren & Innoveren aan de Hogeschool van Amsterdam – Geïnterviewd op 3 oktober

¹⁸ Marco, en dat artikel

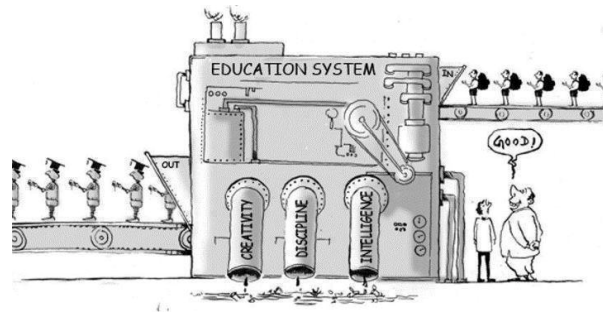
¹⁹ Finnish National Board of Education (2012). Education system, Equal opportunities to high-quality education. Van http://www.oph.fi/english/education_system

²⁰ Guggenheim, Davis en Kimball, Billy (2010). Waiting for Superman'. DVD

²¹Een reden voor het, nagenoeg, niet toetsen is het vertrouwen. Zoals eerder gezegd heeft elke school en elke leraar dezelfde visie, vastgesteld door de overheid van Finland. Iedereen die betrokken is in het onderwijs doet dit vanuit eenzelfde visie die voor iedereen bekend is. Men kan elkaar dus vertrouwen. Waar vertrouwen is, hoeft geen controle te zijn, en dus is het niet nodig om toetsen af te nemen.

Amerika:

²²Het afnemen van toetsen is in Amerika extreem belangrijk. Hetgeen de leerlingen leren is alleen gebaseerd op de stof die getoetst zal worden. Volgens historici stamt de nadruk op toetsing al uit de 19de eeuw. Horace Mann, de vader van het Amerikaanse openbare onderwijs, bedacht in 1837 een systeem waarbij het opvolgen van orders en het hebben van discipline voorop stonden. Deze zaken werden erg belangrijk na het verliezen van een veldslag. De reden hiervoor zou de eigenwijze instelling van de soldaten geweest zijn. Zij hadden de orders niet opgevolgd en gingen hun eigen gang. Sinds deze nederlaag was het dus van belang dat iedereen goed kon gehoorzamen, veel discipline heeft en vooral niet onafhankelijk en kritisch denkt. Om ervoor te zorgen dat iedereen deze 'goede' houding kreeg, werd het in de scholen geleerd, daar lag immers de basis. Het gevolg was dat de leerlingen geen vrijheid hadden en dat elke taak werd gecontroleerd, de hedendaagse toets.

²³Het belang van de toetsing is vandaag de dag nog enorm in Amerika. In 2002 werd er nog een beleid ingevoerd waar de toetsing voorop kwam te staan ('no child left behind'). In het schooljaar van 2013-2014 zou elke leerling in elke staat een 100% scoren op lezen en rekenen. Om vast te kunnen stellen of de leerlingen een te slecht niveau hadden, werden er toetsen afgenomen. Op die manier wist men wat het niveau was. Om vervolgens vast te kunnen stellen dat de 100% wel of niet is gehaald, moeten er weer toetsen worden afgenomen. Heel het beleid is gebaseerd op toetsing, want volgens de Amerikanen is dat de enige manier om het niveau te meten. Een ander zeer belangrijke reden van het grote belang van toetsen is de doorstroom. De vervolgscholen/-studies worden gekozen aan de hand van de testresultaten.

²¹ Snoek, Marco. Lector Leren & Innoveren aan de Hogeschool van Amsterdam – Geïnterviewd op 3 oktober

²² Conway, Brendan and Zarifa, Eve (jul. 2013). The Origins of the American Public Education System: Horace Mann & the Prussian Model of Obedience. van <https://www.youtube.com/watch?v=HZp7eVJNJuw&list=WL&index=12>

²³ Guggenheim, Davis en Kimball, Billy (2010). Waiting for Superman'. DVD

Hoe zijn de lerarenopleidingen geregeld?

Nederland:

²⁴De grootste lerarenopleiding van Nederland is op HBO niveau (hoger beroeps onderwijs), dit houdt in dat er een MBO (middelbare beroepsopleiding), HAVO (hoger algemeen beroeps onderwijs) of VWO (voorbereidend wetenschappelijk onderwijs) diploma behaald moet zijn. Sinds vier jaar bestaat er ook een universitaire lerarenopleiding. Deze is bestaat uit de HBO lerarenopleiding en een universitaire studie, onderwijskunde of pedagogiek. Na zowel de HBO opleiding als de universitaire studie is het mogelijk om een master te volgen, voor de HBO is er maar één verdieping (jeugdzorg) maar voor de universitaire studie zijn er tal.

Het toelatingspercentage is 100% en de eisen zijn enkel het diploma op het MBO (niveau vier), HAVO of het VWO. Per 1 augustus 2015 komt er echter wel een toelatingseis, als havist en MBO'er ben je verplicht examen gedaan te hebben in aardrijkskunde, geschiedenis en natuurkunde of biologie. Is dit niet het geval, dan moet er voor toelating een toets afgenomen worden in deze vakken. Bij een voldoende kan de student aan de opleiding beginnen.

²⁵Er zijn veel geluiden dat het niveau van de leraar te laag is. Een universitaire opleiding zou volgens velen hier een oplossing voor zijn. Ook de overheid meldt dat mislukkingen in onderwijshervormingen veroorzaakt wordt door de onkundige leraren. Een universitair opgeleide leraar zou meer kennis hebben, beter boven de stof staan en het daarom beter kunnen overbrengen. In de Volkskrant stond op 24 oktober 2014 een artikel dat dat ontkrachtte. Daaruit blijkt dat zowel de HBO als de universitaire PABO geen goede leraren afleveren. Volgens het artikel komt dat door de grote afstand tussen de geleerde stof en de praktijk. Er wordt veel aandacht besteed aan het gedrag van de kinderen en hoe daar mee omgegaan moet worden, dit is echter niet volledig te leren. Door middel van daadwerkelijk voor de klas staan leren de studenten het lesgeven, het orde houden, enzovoort. Heel de opleiding is dus gericht op het theoretisch leren van de praktijk (dat totaal niet werkt) inhoudelijke diepgang, dat wel goed te leren is, is van veel minder belang en wordt door de docenten niet gewaardeerd. De universitaire student die wil ingaan op de inhoud en zich erop verheugd deze over te brengen aan de leerlingen, komt bedrogen uit. Het zorgt ervoor dat alle talent en motivatie gedood wordt door de lerarenopleiding.

Eerder in dit verslag kwam de makheid van de leraar ter sprake. De leraren mopperen over de regelgeving van overheid voor het onderwijs, maar staan zelden op het Malieveld te protesteren. Een reden voor deze makheid is misschien wel de lerarenopleiding. Zij zorgt er immers voor dat de leraren niet boven de stof staan, precies hetgeen dat de overheid roept. Een protest heeft dus geen zin, de leraren weten stiekem wel dat de overheid gelijk heeft.

Finland:²⁶

Om überhaupt toegelaten te worden op de Finse lerarenopleiding moet de student de middelbare school met succes hebben gehaald. Omdat er maar één toets op de middelbare school wordt afgenomen is het moeilijk om de toelatingsvoorwaarde uit te drukken in cijfers. Het niveau moet in ieder geval hoog zijn en dat zal op te maken zijn uit de opdrachten die gemaakt zijn. Vervolgens moeten de studenten een toets maken van de lerarenopleiding, bij succes is het inschrijven mogelijk.

²⁴ Bussemaker, Jet (14 mei 2014). Brief aan schoolbesturen over toelatingseisen PABO

²⁵ Dijk van, Marijn (24 oktober 2014). Lerarenopleiding doodt alle talent en motivatie. De Volkskrant – Geraadpleegd op 24 oktober 2014

²⁶ “Compton, Robert A. Faust, Sean. (2011). The Finland Phenomenon. van https://www.youtube.com/watch?v=VhH78NnRpp0&list=PLzsi_E489-gUXFVuciYEgO3AyrPMVAjxP Geraadpleegd op 10 september 2014

Inschrijving betekent nog niets, vaak wordt 10% van de inschrijvingen toegelaten. De laatste stap is noodzakelijk door de grote hoeveelheid belangstellende. Het leraarsvak is zeer geliefd, mede door de hoge status die men als leraar heeft en het méér dan gemiddelde salaris.

Uit deze selectieprocedure kan opgemaakt worden dat alleen de beste studenten daadwerkelijk de studie mogen volgen, het is van zeer hoog niveau. Voordat de leraar voor de klas mag staan, is diegene nog verplicht een master diploma te halen.

De lerarenopleiding is ingericht volgens de criteria van het Finse onderwijs. De overheid heeft curriculum vastgesteld en daar houdt elke school en dus ook elke lerarenopleiding zich aan. Dit zorgt ervoor de leraren één team vormen en de nieuwe leraren meteen in de juiste vorm worden gegoten.

Amerika:

Helaas is er ook geen informatie te vinden die betrekking heeft tot deze deelvraag.

Hoe is het huiswerk geregeld?

Nederland:

Over het algemeen wordt er in de bovenbouw een beetje huiswerk aan de leerlingen meegegeven. Dit werk is niet veel en kan verdeeld worden over heel de week. Er zijn echter geen regels of eisen aan het geven van huiswerk, ook hier komt de vrijheid in het 'hoe' weer terug. De scholen bepalen zelf hoe zij de leerlingen op het geëiste niveau brengen en mogen dus zelf bepalen of zij huiswerk opgeven of niet. Tot nu toe heeft de gemiddelde school in Nederland een goed balans gevonden in het opgeven van huiswerk. Volgens een Australisch onderzoek van onder andere Richard Walker blijkt dat het opgeven van huiswerk op de basisschool tot slechtere resultaten leidt. 'In landen waar de kinderen meer tijd kwijt waren aan huiswerk, waren de schoolresultaten lager', zegt onderwijspsycholoog Richard Walker, een van de onderzoekers.' Veel kinderen zien het huiswerk als een verplichte taak die ervoor zorgt dat er minder tot geen tijd meer overblijft voor de leuke dingen. Het huiswerk wordt als iets negatiefs gezien waardoor school ook steeds minder leuk wordt.²⁷

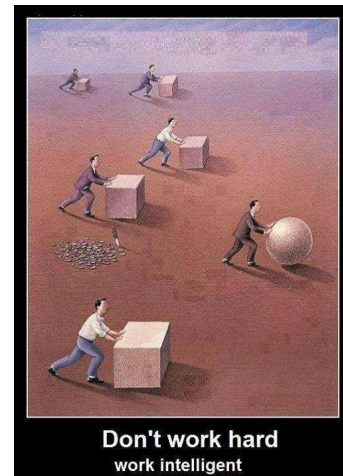
Finland:

De leerlingen in Finland maken zelden huiswerk. Elke school voert hetzelfde beleid, dus het feit dat de leerlingen zelden huiswerk maken, geldt voor iedereen. Er is in het land een discussie gaande of het huiswerk niet helemaal afgeschaft moet worden. Tot de Nederlandse groep 8 zou er dan geen huiswerk gegeven mogen worden. Dit betekent niet dat de Finse scholieren thuis niets doen aan zelfontplooiing. De agenda's van de kinderen staan vaak helemaal vol met buitenschoolse activiteiten zoals lezingen, tentoonstellingen, enzovoort.

Amerika:²⁸

De Amerikaanse leerlingen houden nagenoeg geen vrije tijd over. Er worden lange schooldagen gemaakt en thuis moet er heel veel huiswerk gemaakt worden. Het huiswerk wordt van jongs af aan al opgegeven, vanaf ongeveer de Nederlandse groep 3. Reden hiervoor is het belang van de toetsen. De scholen worden beoordeeld naar de resultaten van de afgenomen toetsen. De reputatie van de school hangt dus van de toets resultaten af, maar deze zijn ook bepalend voor de financiën. Hoe beter een school presteert, hoe meer geld zij ontvangt van de staat.

De leerlingen moeten de toetsen goed maken en daarom krijgen ze bergen huiswerk. Volgens veel Amerikanen bevordert veel oefenen en werken de toets resultaten.

²⁷ Redactie Thuisinonderwijs (16 april 2012). Huiswerk is slecht voor de schoolresultaten. Van <http://www.thuisinonderwijs.nl/huiswerk-is-slecht-voor-de-schoolresultaten/>

²⁸ Guggenheim, Davis en Kimball, Billy (2010). Waiting for Superman'. DVD

Hoofdstuk 2: Hoe ziet het Edutopia eruit?

Inleiding

Wat is het Edutopia?

De term 'Edutopia' is steeds vaker in gebruik, maar nog niet zo vaak dat men bij het zien of horen van het woord direct weet waar je het over hebt. Daarom zal als eerste de term nader worden toegelicht. Ten eerste is er de betekenis van Thomas More. Hij was een Engels Renaissance-humanist, jurist, filosoof en staatsman die de term 'Utopie' een grote rol speelde in zijn boek 'Utopia' uit 1516. Hij vormde de naam uit het Griekse 'ou' dat 'niet' betekent en van 'tópos' dat 'plaats van onzekere verdere herkomst' betekent. Letterlijk betekent utopia dus 'niet bestaande plaats' ofwel 'nergensland'. De betekenis van edutopia is vanzelfsprekend dus 'een onderwijs dat niet bestaat'. Het woord 'utopia' werd al snel verward met het homofoon "eutopia". Dit woord is samengesteld uit het Griekse εὖ ('goed' of 'wel') en 'tópos' ('plaats'), dit samen betekent 'goede plek'. Vanwege het homofoon heeft het woord 'utopia' twee betekenissen gekregen. Deze twee betekenissen zijn terug te zien in het werk van Thomas More. In 'Utopia' wordt zowel de perfecte plek beschreven als de plek die niet bestaat. Men kan bij zo'n Utopie denken aan een luilekkerland waar men niets hoeft te doen en waar, zoals in 'Het Luilekkerland' van Pieter Bruegel, het eten naar de mensen toe komt lopen. Men kan ook denken aan een filosofisch coherente samenleving waarin iedereen het goed heeft en waar iedereen

gelukkig is. Dergelijke idealen zijn bijna altijd in utopische ideeën en werken terug te vinden.

'Het Luilekkerland', door Pieter Bruegel de Elder, waar het eten naar je toe komt lopen

Het Edutopia zou naar deze formulering de betekenis hebben van 'een niet bestaande goede educatie'. Maar het Edutopia dat hier beschreven wordt krijgt een andere lading op zich. Een lading die ook uit vele utopisch werken afgeleid kan worden. Zoals Rutger Bergman in zijn recent uitgebracht licht utopisch werk schreef: "Ze [De utopie] biedt geen oplossing, maar denkrichtingen. Ze is doodrongen van één besef, zoals Voltaire ooit zou hebben gezegd: Perfectie is de vijand van het goede. ... Utopieën hebben geen pasklare antwoorden, laat staan oplossingen. Maar ze stellen wel de goede vragen".²⁹

En dit is precies wat in dit deel van het werkstuk het doel is. Niet een perfect systeem voorleggen, met vele richtlijnen die aangehouden moeten worden. Nee, wij willen u een onderwijs voor leggen dat 'food for thought' aanbied, inspiratie geeft, dingen om over na te denken en die het waard zijn om over na gedacht te worden.

Formulering Edutopia:

²⁹ Bron: Bregman, Rutger (14 oktober 2013) waarom we iedereen gratis geld moeten geven In: De Correspondent

Het formuleren van het Edutopia wordt als volgt aangepakt: als eerste wordt de visie benoemt. Wat is het doel van het Edutopia? Vervolgens wordt er gekeken naar hoe het onderwijs eruit ziet. Daarbij wordt gekeken naar de didactische aspecten als lesmethode, lestijden en vakken. Hierbij wordt met name teruggekeken naar de basisschool aspecten die eerder in dit werkstuk benoemd zijn, maar af en toe wordt er ook iets uitgeweken naar de middelbare school. Immers komen de twee afdeling veel overeen, en is het onze voorkeur om hier ook enkele adviezen op los te laten. Ten slotte zal er een totale conclusie/advies worden gegeven aan het Nederlandse onderwijssysteem.

Gebruik van de werken:

Bij het formuleren van het Edutopia wordt gebruik gemaakt van boeken van grootste filosofen. Er zijn tal van goede en interessante boeken en daarom wordt er gebruik gemaakt van drie boeken, niet meer, niet minder.

- 'Ideale staat' – Plato
- 'Utopia' – Thomas More
- 'Walden Two' – B.F. Skinner
- 'Island' – Aldous Huxley
- 'Zen and the art of motor cycling maintenance' – Robert M. Pirsig

Deze drie boeken zijn relevant voor het Edutopia omdat de schrijvers grote denkers waren op het gebied van de maatschappij, en hier de educatie bij betrokken. Het is hierom dat men veel kan leren bij het onderzoeken van deze werken, als men meer te weten wil komen over de goede educatie. Aan de andere kant kan men zich afvragen of boeken van 400 tot 2000 jaar oud nog wel relevant zijn voor een Edutopia dat in de 21ste eeuw moet worden toegepast. Maar ik zeg dat deze jaartallen weinig verschil maken, en de werken zeker nog relevante gedachten gangen bieden. Mede komt dit door de aard van de mens. Want het maakt niet uit of we naar 2000 jaar geleden kijken, of 2000 jaar later, de mens is mens, en dat is iets wat de tijd overbrugt, een constant zou je bijna kunnen zeggen. Dus met dit perspectief in het achterhoofd is er genoeg reden om deze grote werken te bestuderen en te bekijken en eruit te halen welke ideeën aan het licht worden gebracht. En hier zal ik voor u een educatie schetsen naar de ideeën die in de werken getracht worden, naar artikelen en bronnen die daar op in zijn gegaan, met deze schrijver als architect, die alles tot een coherent geheel maakt.

Naast werken is er dus ook gebruik gemaakt van de artikelen van de 'De Correspondent'. 'De Correspondent' neemt met een kritische, enigszins filosofische blik het onderwijs onder de loep. Ten slotte worden er interviews afgenomen met experts (op het gebied van onderwijs), autoriteiten (op het gebied van onderwijs) en mensen met een sterke visie (op het gebied van onderwijs).

"To get a good idea of public education, read Plato's Republic. It is not a political treatise, as those who merely judge books by their title think, but it is the finest, most beautiful work on education ever written."³⁰

– Jean-Jacques Rousseau

³⁰ Tang, Evans (23, 2013). A Summary of Education in Plato's Republic. Van <http://www.evansphilosophy.com/2013/10/a-summary-of-education-in-platos-republic/>

Wat is de visie ?

In dit Edutopia is de visie, en daarmee ook het doel, van het onderwijs de leerlingen klaar te stomen voor de maatschappij. Het onderwijs moet ervoor zorgen dat de leerlingen goed voorbereid 'de grote wereld' in gaan. Educatie doet het kind mens maken.

Deze visie is gekozen omdat wij na veel te hebben gelezen, zien dat we langzaam naar een andere structuur van onze maatschappij gaan. Een maatschappij met een opkomende robotonomie³¹, waar het er niet langer om gaat dat we allemaal een baan hebben, en we veel meer vrije tijd hebben. een tijd waar we creatief te werk zullen gaan, en het leven andere dingen van ons gaat vragen. Een maatschappij die vraagt ons te zijn wie wij zijn, te doen wat we gaaf vinden, ofwel, een mens te zijn. En in deze situatie is het niet belangrijk dat men kennis in de kinderen giet en vervolgens een baan in propt, zoals onze huidige vage Nederlandse onderwijs visie eigenlijk doet beweren³². Het is belangrijk dat men humaan is, sympathiek is, anders is, maar toch ook de overeenkomsten ziet, zichzelf is, het belang van een liefdevolle bijdrage ziet in de maatschappij. En zo kunnen we nog even doorgaan met een lijst die vele filosofen en experts al lang geleden hebben geformuleerd.³³

Samenvattend, 'The object of education is to turn the eye which the soul already possesses to the light. The whole function of education is not to put knowledge into the soul, but to bring out the best things that are latent in the soul, and to do so by directing it to the right objects. The problem of education, then, is to give it the right surrounding.'³⁴

— Plato

³¹ Bron: Bregman, Rutger (14 oktober 2013) waarom we iedereen gratis geld moeten geven In: De Correspondent

³² Johannes de fabriek, zie leonie der deel

³³ Socrates, Zhuang-zi, Lao-Tzu, Confucius, Plato, Aritotelis, Voltaire, buddha, mohamed, etc.

³⁴ Muhammad, Sultan (2008). Plato and Education, van

<http://research-education-edu.blogspot.nl/2008/11/plato-and-education.html>

Wat zijn de hoofddoelen?

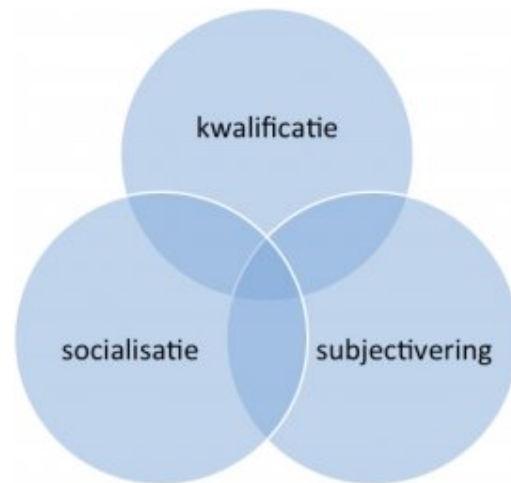
School als klimaat:

En deze 'surrounding' is heel belangrijk. Want de huidige educatie is een onderwijssysteem. Een fabriek proces waar je in en uit, een baan in, naar de visie van Nederland. Maar liever, waar voor getracht wordt is een onderwijsklimaat. De mens is geen vierkante machine, de mens is een organisme zoals een bloem. En die kun je niet forceren tot bloei te komen, door slechts water in ze te gieten, die moet je een klimaat geven waarin zij tot bloei kunnen komen. En het is hierbij dus van belang dat school, de educatie dit klimaat kan bieden.³⁵

De doeldomeinen:

Wat we vervolgens zien zijn de drie hoofdoelen die men in de educatie kan onderscheiden, naar het idee van Gert Bista. Hij maakt onderscheid in de hoofdoelen: kwalificeren, socialiseren en subjectievere³⁶. Wanneer de nadruk op deze doelen in evenwicht is er een fijn lesklimaat waar het kind zich humaan kan ontwikkelen. Dit is niet het geval in het Nederlandse onderwijssysteem, wat bij 'de leer methode' verder is toegelicht.³⁷

Het is dus een doel om er voor te zorgen dat dit evenwicht er is, en in stand wordt gehouden.

"...Onderwijsprocessen oefenen altijd een invloed uit in drie domeinen. Allereerst is er het domein van de kwalificatie. Hier gaat het om de rol die het onderwijs speelt in het verwerven van kennis, vaardigheden en houdingen die kinderen en jongeren kwalificeren om iets te doen. Dit iets kan heel specifiek zijn – zoals kwalificatie voor een beroep – of meer algemeen – gekwalificeerd raken om in een complexe, multiculturele samenleving te kunnen leven.

Naast kwalificatie, is onderwijs ook altijd een proces van socialisatie. Hier gaat het om de wijze waarop, middels het onderwijs, kinderen en jongeren deel worden van tradities en praktijken. En weer kunnen we dit in specifieke zin denken – zoals socialisatie in een bepaalde beroepspraktijk – en in meer algemene zin – zoals socialisatie in de cultuur van de democratie. Naast kwalificatie en socialisatie werkt onderwijs ook altijd in op de persoon, dat wil zeggen, op menselijke individualiteit en subjectiviteit – een dimensie die ik in mijn werk aanduid als persoonsvorming of subjectivering"³⁸

Intrinsieke motivatie:

Een volgend hoofddoel is dat er gebruik wordt gemaakt van intrinsieke motivatie. Dit is motivatie die mensen vanuit zichzelf hebben, interne factoren. Bijvoorbeeld, de ambitie en de interesse die men heeft en die men doet bewegen. Tegenover intrinsieke motivatie staat extrinsieke motivatie. Deze vorm van motivatie kent het zwaartepunt in ons huidige onderwijssysteem. Extrinsieke motivatie zijn

³⁵ Ken Robinson

³⁶ Biesta, Gert (maart, 2014). Wat is goed onderwijs? Over kwalificatie, socialisatie en subjectivering. van

<http://nivoz.nl/artikelen/wat-is-goed-onderwijs-over-kwalificatie-socialisatie-en-subjectivering/>

³⁷ Blz. 11 PWS, 'De leer methode, Nederland'

³⁸ Zie voetnoot 36.

externe factoren zoals beloningen of straffen die ons vervolgens aan het werk doen zetten. Deze term kan ook wel als 'geforceerde motivatie' worden opgevat. Men doet iets niet omdat diegene het wilt doen, maar omdat diegene het moet doen. De intrinsiek motivatie verweeft met het idee van een fijn lesklimaat. Bij extrinsieke motivatie is de lijn van kennis over de tijd lineair. Waar deze bij mensen die met bijvoorbeeld plezier of nieuwsgierigheid leren, intrinsieke motivatie, de kennis die men op doet exponentieel is. Er worden zo bijvoorbeeld veel meer inzichten op gedaan, en de informatie wordt eerder 'in het hart' onthouden, dan in het korte termijn geheugen. En dit draagt bij aan het beter een mooier tot bloei komen van het kind.

"Study without desire spoils the memory, and it retains nothing that it takes in."

— Leonardo da Vinci³⁹

Daarbij kost het leren met intrinsieke motivatie veel minder energie, zowel fysiek als mentaal, dan wanneer er tegenzin is, zoals bij extrinsieke motivatie. Meestal levert het leren zelfs energie op! Bij mensen die geforceerd leren blijft er geen energie meer over, dit verlaagt het welzijn en de efficiëntie waarmee men leert en groeit. Intrinsieke motivatie vanwege al deze voordelen een hoofddoel in dit klimaat.

"Knowledge which is acquired under compulsion (ofwel geforceerde extrinsieke motivatie) obtains no hold on the mind."

— Plato⁴⁰

Dit hoofddoel gaat gepaard met het bevorderen van nieuwsgierigheid, om zo onder andere de intrinsieke motivatie tot stand te brengen. Plato zei dat nieuwsgierigheid iets is wat de mens van nature bezit, en dat het deugdelijk is om deze in stand te houden⁴¹.

"No one asks how to motivate a baby. A baby naturally explores everything it can get at..."

— B.F. Skinner⁴²

Ook wordt erkend dat dat kinderen van nature divers zijn⁴³, verschillen in hun aanleg, en allemaal een eigen ontwikkeling kennen. Dit is te zien als dat ieder kind een andere bloem is. School heeft daarom een breed, divergent, klimaat. Zo staan allen bloemen buiten, in een vruchtbare grond, maar kan de een meer zonlicht krijgen dan een ander, kan de een bepaalde voedingsstoffen meer krijgen dan een ander, en kan de een hoog groeien waar de ander breed groeit. Om hier goed op in te spelen zullen de lesmethodes divergent zijn. Zo speelt men beter in op de ontwikkeling van het kind, en ook weer op de motivatie en de einddoelen.

En deze nieuwsgierigheid, kent als gevolg weer een stimulering van de 'beginners mind'. Dit is een blik waarmee iemand naar iets kijkt alsof hij het voor de eerste keer ziet. Men is dan nieuwsgierig,

³⁹ <https://www.goodreads.com/quotes/53112-study-without-desire-spoils-the-memory-and-it-retains-nothing>

⁴⁰ <https://www.goodreads.com/author/quotes/879.Plato>

⁴¹ Plato (2010). de ideale staat. Amsterdam: Athenaeum

⁴² Skinner, Burrhus (1976). hoofdstuk 15 (pp. 114). Walden Two. New Jersey: Prentice-Hall.

⁴³ Robinson, Ken (mei, 2013). How to escape education's Death Valley. van <https://www.youtube.com/watch?v=wX78iKhInsc>

stelt vragen, en redeneert vervolgens op een logische manier om zo tot wijsheid te komen. Vragen stellen wordt daarom ook aangespoord. En hierdoor wordt er ook een kritische blik getraind, die niet zomaar alles voor waar neemt.⁴⁴

Dit gaat vervolgens ook weer gepaard met het creëren van zelfstandigheid. In ons huidige Nederlandse onderwijssysteem wordt aan dit aspect al wel goed gewerkt. Maar in het Edutopia moet de zelfstandigheid zeker nog even apart benoemd worden, omdat het een belangrijk punt is in het 'klimaat'. Zo wordt het kind gemotiveerd, door middel van nieuwsgierigheid, om zelf ook aan de slag te gaan, er op uit te gaan en initiatief te nemen.⁴⁵

"Play is the highest form of research."
— Albert Einstein⁴⁶

Levenslang leren:

Dan is er ook het hoofddoel van levenslang blijven leren. School heeft een eigen lesrooster met de bijbehorende tijden daarbij, maar eigenlijk heeft heel het proces van leren een rooster. Veel mensen denken dat wanneer men klaar is met school, men ook klaar is met leren. Maar dit is niet het geval in het Edutopia! School moet de mensen voorbereiden op het leven, wat inhoudt dat school het kind dus menselijk maakt. Socrates, de grote Griekse filosoof, zag het als hoogst humaan (ofwel, menselijk) en deugdelijk om levenslang te blijven leren.⁴⁷

Dit idee, het levenslang doorleren, stamt af van de tijd van 2000 jaar geleden. Socrates deed toen de bekende uitspraak 'Het on-onderzochte leven, is het leven niet waard'. Hij bedoelde hiermee dat de nieuwsgierigheid van de mens, dat onze natuurlijke aard is, altijd voort moet blijven gaan.

Zoals David de Jager, filosofie leraar, mooi zegt: "Nieuwsgierigheid is iets dat eigenlijk vanuit de cultuur in stand moet worden gehouden."⁴⁸ Men moet zich blijven verwonderen, vragen stellen, van fouten leren, en de omgeving moet men hierin blijven stimuleren. Socrates zelf vond het van belang om altijd nieuwsgierig te blijven, zeker als leider en filosoof, en zag dit ook als deugdelijk. 'Blijf nieuwsgierig, en ontplooi jezelf op hetgeen dat jou ligt', dat is de essentie van zijn bekende uitspraak.⁴⁹

Het idee van levenslang blijven leren was en is ook in het Hindoeïsme terug te vinden. In de cultuur van de Upanishads (zijn een onderdeel van de hindoeïstische Shruti-geschriften. Deze hebben het leven gekanaliseerd op een filosofische manier) was het blijven leren van groot belang, het werd zelfs als rijkelijk humaan gezien. Skinner en Huxley hebben hier onder andere hun inspiratie uit gehaald. Het onderwijs kent binnen dit idee ook de functie om de mensen onder andere hierin zo goed mogelijk te begeleiden.

De school moet het kind dus stimuleren te blijven leren. En dit wordt gedaan door onder andere de nieuwsgierigheid te bevorderen en de zelfstandigheid die tot dingen als zelfreflectie lijden, waar je van blijft leren!

⁴⁴ Pirsig, Robert M. (1995). Zen and the art of motorcycling maintenance. New York: Bantem Book

⁴⁵ Skinner, Burrhus (1976). Hoofdstuk 15 (pp. 107-118). Walden Two. New Jersey: Prentice-Hall.

⁴⁶ <https://www.goodreads.com/quotes/286612-play-is-the-highest-form-of-research>

⁴⁷ Lifelong_learning. via Wikipedia:

http://en.wikipedia.org/wiki/Lifelong_learning

⁴⁸ Jager de, David. Leraar filosofie, Huizermaat – Geïnterviewd op 23 oktober

⁴⁹ Lifelong_learning. via Wikipedia:

http://en.wikipedia.org/wiki/Lifelong_learning

Antwoord:

School moet dienen, niet als systeem, maar als een onderwijsklimaat. Daarnaast moet er een evenwicht zijn in de doeldomeinen tussen kwalificeren, socialiseren en subjectivering. Ook is het van belang dat er op de intrinsieke motivatie van het kind wordt ingespeeld, en ten slotte zou een school zich moeten richten op de zelfstandigheid van het kind, op de vaardigheid van zelf reflecteren waardoor een kind levenslang blijft leren.

Hoe men er voor zorgt dat een school, een evenwichtig, intrinsiek motiverend, nieuwsgierig, verantwoordelijk, levenslang lerend les klimaat kan worden, zal blijken uit de komende adviezen waarbij wij zullen inzoomen op de verschillende aspecten van de school.

Wat zijn de vakken?

Hier zal er behandeld worden 'wat' het kind moet leren. Later zal toegelicht worden hoe deze 'wat' in de 'hoe', ofwel de lesmethode, naar voren komt.

Het curriculum, de onderwerpen:

"Since our children remain happy, energetic, and curious, we don't need to teach "subjects" at all. We teach only the techniques of learning and thinking. As for geography, literature, the sciences—we give our children opportunity and guidance, and they learn for themselves. In that we dispense with half the teachers required under the old system, and the education is incomparably better. Our children are not neglected, but they're seldom, if ever, taught anything."⁵⁰

— B.F. Skinner

Skinner pleit hier in zijn boek 'Walden Two' voor een erg vrij curriculum.

In 'Utopia', van Thomas More wordt daarentegen voor iets tussen dit en ons huidige onderwijssysteem in gepleit. Zo leert men in het huidige onderwijssysteem veel over losstaande vakken. Waar Thomas More pleit voor een zekere basis waarnaast men genoeg ruimte krijgt voor ontplooiing en het verdiepen in interesses. Dit idee van More is een compromis, tussen de huidige situatie en het (misschien wel) ideaalbeeld van Skinner. Een brede basiskennis, dat is hetgeen waar veel experts en filosofen ook voor pleiten. Plato bijvoorbeeld vindt dat een brede basiskennis de mens menselijk maakt. Het maakt je bewust van wat er om je heen gebeurt.

Met deze brede basis kennis moet er een balans komen tussen het artistieke en het wetenschappelijk, ofwel, er moeten artistieke wetenschappers zijn en wetenschappelijke kunstenaars. Tegenwoordig is dit niet meer in balans, er wordt namelijk op technologische gebied veel geïnnoveerd, maar men is onwetend over wat voor gevolgen dat op sociaal en ethisch gebied heeft. Andersom geldt er eenzelfde probleem.⁵¹

Maar, zoals eerder uitgelegd⁵², beperkt de 'wat' de 'hoe' heel erg. En wat daarnaast op valt is dat 'wat' er geleerd wordt, soms helemaal niet relevant is en leraren met pijn, zonder bevoegenheid, deze kennis met moeite tot de leerlingen brengen. Waar daarom voor wordt gepleit is dat men het idee van 'basiskennis' op doen zoals dat nu gebeurt los moet laten. Dat er geaccepteerd moet worden dat men het er nooit echt over eens kan worden wat nu dan wel relevant is om aan het kind te leren, en dat wat relevant is eigenlijk te veel aan kennis is, wat nooit op tijd geleerd kan worden, laats staan met plezier. Wat daarom wordt voorgesteld, is om niet meer binnen vakken te werken, maar binnen onderwerpen. Een voorbeeld van zo'n onderwerp is: 'Energie'. Men kan zich er vast in vinden dat een onderwerp als dit relevant is in onze tijd, en men spreekt vervolgens af dat iedere school dit onderwerp behandelt. Dat is dan de 'wat' en vervolgens kunnen de leraren en de school zelf bepalen hoe zij binnen die wat te werk gaan. Ze kunnen het met natuurkunde over Einstein met zijn $E=MC^2$ hebben, als de leraar daar bevoegen over is, of anders over hoe energie door kabels

⁵⁰ Skinner, Burrhus (1976). hoofdstuk 15 (pp. 110). Walden Two. New Jersey: Prentice-Hall.

⁵¹ Pirsig, Robert M. (1995). Hoofdstuk 25 (pp. 172) Zen and the art of motorcycling maintenance. New York: Bantem Book

⁵² Blz. 11 PWS, 'De leermethode, Nederland'

beweegt, er zijn genoeg dingen te bedenken. En hetzelfde geldt voor het vak Nederlands die 'de romantiek' moet bespreken. En de leraar mag zelf beslissen of hij op een schrijver in zoemt, of de literaire ontwikkeling in die periode. Men kan zelf vakoverstijgend te werk gaan en het onderwerp romantiek met Nederlands als geschiedenis behandelen, waarbij men dan interdisciplinair te werk kan gaan!

Interdisciplinair:

Men kan zelf vakoverstijgend te werk gaan en het onderwerp romantiek met Nederlands als geschiedenis behandelen, waarbij men dan interdisciplinair te werk kan gaan! Iets waar David de Jager, filosofie leraar⁵³ helemaal voor is! Immers kan men nooit echt naar een onderwerp kijken zonder verschillende perspectieven daar op los te laten. Het onderwerp 'Energie' hoeft zo niet alleen via natuurkunde en biologie aan de orde te komen, maar kan ook op economisch, psychologisch en spiritueel vlak bekeken worden. Het handige hiervan is dat de leraar vrij is om zijn interesses en bevlogenheid met het onderwerp te verbinden, en de lessen ook kan combineren met andere leraren met weer hun interesses en bevlogenheid. Waar verder op ingegaan zal worden bij de lesmethode.⁵⁴

Het kind leert zo dat alles met elkaar verbonden is⁵⁵, en door het kind te helpen dit langzaam in te zien, kunnen zijn interesses veel breder worden getrokken. Het kind leert deze van verschillende perspectieven te bekijken. En als belangrijkste wordt hij bewuster, menselijker, omtrent het leven. Hij ziet dat als hij iets doet, hij impact heeft op verschillende vlakken in de wereld. En dat bijna geen enkele actie zonder een reactie als gevolg gaat.

"Education is teaching our children to desire the right things."
— Plato⁵⁶

Liefde en passie:

"Maar bovenal belangrijk, is iemand zijn karaktereigenschappen. Als iemand bijvoorbeeld erg geïnteresseerd is in literatuur, heeft hij helaas onder het huidige onderwijssysteem weinig tot geen mogelijkheid om te leren hiermee verder te gaan en dit met plezier te doen. Maar vervolgens wordt hij wel gedwongen een lijst van boeken te lezen. Doe dit liever andersom. Leer eerst de liefde voor het lezen. En de lijst van de boeken wordt zo vanzelf gelezen."⁵⁷

Skinner zegt in een interview over het onderwijs dat men het kind niet simpelweg informatie moet toewerpen, maar dat je in de eerste instantie het kind moet leren te leren. Leren te vragen, leren te denken en te leren waarom je dit doet. En bovenal, dat leraar de liefde voor leren, voor rekenen, voor literatuur, voor kennis weet over te dragen tot de leerlingen. Volgens Eveline Pollmann slaat deze liefde 'de spijker op de kop'⁵⁸.

⁵³ Jager de, David. Leraar filosofie, Huizermaat – Geïnterviewd op 30 oktober

⁵⁴ Blz. 35 PWS, 'De leermethode'

⁵⁵ Huxley, Aldous (2002). Hoofdstuk 9 (pp. 172) Island. New York: Perennial Classics

⁵⁶ <https://www.goodreads.com/quotes/85597-education-is-teaching-our-children-to-desire-the-right-things>

⁵⁷ Evans, Richard (2013). B.F. Skinner - Walden II, Social Values, Control, Educational System, Statistical Methods (1964) ½. Van (19:00 tot 25:00)

<https://www.youtube.com/watch?v=abr3AgDsmvc&index=6&list=WL>

⁵⁸ Pollmann, Eveline. Docent Nederlands op Christelijk Lyceum Delft – Geïnterviewd op 11 november

“Educating the mind without educating the heart is no education at all.”
— Aristoteles⁵⁹

Leren leren:

En ook leert men dus te leren, zoals Skinner pleit⁶⁰. Want dat is ook belangrijk. Het kind leert op welke manieren hij kan leren, en wordt geholpen te ontdekken welke manieren hij het prettigst vindt om mee te leren. Op deze manier kan hij beter en met meer plezier leren.

“Leer ze liever te denken, dan een hetzelfde curriculum en dezelfde vaardigheden”⁶¹
— B.F. Skinner

Filosofie:

Het vak filosofie komt vaak aan de orde in de werken⁶². Vooral in de zin van het socratische gesprek is een filosofie een mooi vak voor kinderen (op zekere leeftijd). Hier gaat het om de gezamenlijke verkenning van een bepaald onderwerp (!). 'kennis zal niet komen van het onderwijs, maar van vragen'. Men leert hierdoor kritisch te kijken, en ook nieuwsgierig te zijn.⁶³

“Discourage children from taking words too seriously. Teach them to analyze whatever they hear or read. This is an integral part of the school curriculum.”⁶⁴
— Aldus Huxley

Kritisch kijken komt bij filosofie om de hoek kijken. leerlingen moeten zelf bewuste mensen worden die bewuste overwogen keuzes maken. Dat is immers menselijk⁶⁵. Ook doet filosofie verwonderen over de wereld, want het laat je niet alleen kritische vragen stellen, het laat je met name verwonderen, waardoor je je dingen af vraagt, en zo kritische vragen stelt. En dit verwonderen gaat gepaard met nieuwsgierigheid en intrinsieke motivatie. Wat het vak tot een mooi kandidaat maakt.⁶⁶

Gymnastiek:

Een ander idee waar Plato zich goed in kan vinden is het laten plaatsvinden van fysieke training. Volgens hem is het noodzakelijk om zowel het mentale als het fysieke te trainen, pas dan kan de mens in balans zijn. Beide trainingen verweven in de hersenen en houden de geest en het lichaam scherp en bewust. Men kan met gym ook mooi interdisciplinair te werk gaan door sporten te introduceren en daarnaast het verband te leggen met cultuur, geschiedenis, enz. . Ook is gymnastiek een goede socialiserende activiteit.

⁵⁹ <http://www.goodreads.com/quotes/95080-educating-the-mind-without-educating-the-heart-is-no-education>

⁶⁰ Evans, Richard (2013). B.F. Skinner - Walden II, Social Values, Control, Educational System, Statistical Methods (1964) ½. Van (19:00 tot 25:00)
<https://www.youtube.com/watch?v=abr3AgDsmvc&index=6&list=WL>

⁶¹ (<https://www.youtube.com/watch?v=abr3AgDsmvc> vanaf 19:00 tot 25:00)

⁶² Johannes artikel

⁶³ <https://decorrespondent.nl/1008/geef-leerlingen-les-in-nadenken/42893916912-f6496b9c>
<https://decorrespondent.nl/1162/waarom-filosofie-een-verplicht-vak-op-school-zou-moeten-worden/95773148548-6d96169a>

⁶⁴ Huxley, Aldous (2002). Island. New York: Perennial Classics

⁶⁵ Plato (2010). de ideale staat. Amsterdam: Athenaeum (Engelse vertaling van internet)

⁶⁶ Wereld van sofie

Maatschappelijke stages:

In Island wordt ook het idee aangedragen dat men meeloopt met bepaalde beroepen. Dat men op vroege leeftijd al ziet hoe het er nu aan toe gaat in het beroeps leven.

"I did a stint at the copper smelters. After which I had a taste of the sea on a fishing boat. Sampling all kinds of work - it's part of everybody's education. One learns an enormous amount that way - about things and skills and organizations, about all kinds of people and their ways of thinking."⁶⁷

Dit laatste is interessant. Deze manier van leren treed buiten de manier van hoe en wat we tegenwoordig leren. Het staat loodrecht op uit een boek leren. Huxley zegt ook over deze methode dat je uit een boek HET nooit helemaal kunt halen⁶⁸. Pas in de praktijk, in het werkelijk toepassen en bezig zijn met het vak, leer je hoe het precies in elkaar zit.

Zo worden er nu ook al maatschappelijke stages gegeven, maar helaas gebeurt dat op een verkeerde manier. Er is een gering aanbod, waardoor kinderen niet veel keuze hebben en iets kiezen wat ze meestal niet leuk vinden. Ook gebeurt deze activiteit en weten de meeste kinderen ook nog niet wat ze leuk of gaaf vinden, of hoe ze daar achter komen, waardoor de huidige stages maar weinig effect hebben op de zelfontplooiing en motivatie van het kind. En de stages zijn geforceerd, wat negatieve effecten kent, maar daar zal verder op in gegaan worden bij 'de lestijden'.⁶⁹

Antwoord:

Het curriculum zou ingericht moeten zijn naar een relevante basiskennis, met daarnaast genoeg ruimte voor zelfinteresse. Om de discussie omtrent 'wat het kind nu moet leren?' te beëindigen wordt voorgesteld om het kind te leren wat de omgeving hem het beste kan bieden. Wat gedaan kan worden door middel van het idee van de onderwerpen, waarbij de omgeving vrij is om deze in te vullen, maar toch binnen de lijntjes moet blijven, zodat we er zeker van zijn dat het onderwerp behandeld wordt. Het leren leren zou ook van belang moeten zijn omdat deze bijdraagt aan het opnemen van alle stof.

De leraar(en) zou moeten worden aangespoord om interdisciplinair les te geven en de verbanden die in de les naar voren komen duidelijk te maken.

Het zou ook van belang moeten zijn dat de leraar de liefde en passie voor bepaalde kennis weet over te dragen aan de leerlingen. Zoals de geïnterviewde Eveline mooi zei: Eigenlijk moet een les spontaan beginnen en eindigen, en wanneer men terug kijkt ziet men dat je toevallig dingen geleerd hebt,

Ten slotte zouden gymnastiek, filosofie en maatschappelijk stages naar voren moeten komen.

⁶⁷ Huxley, Aldous (2002). Hoofdstuk 9 (pp. 181) Island. New York: Perennial Classics

⁶⁸ Huxley, Aldous (2002). Hoofdstuk 9 (pp. 181) Island. New York: Perennial Classics

⁶⁹ Blz. 41 PWS, 'Lestijden'.

Hoe is de toetsing?

Toetsing vindt plaats, maar niet in dezelfde zin zoals in ons huidige onderwijssysteem⁷⁰.

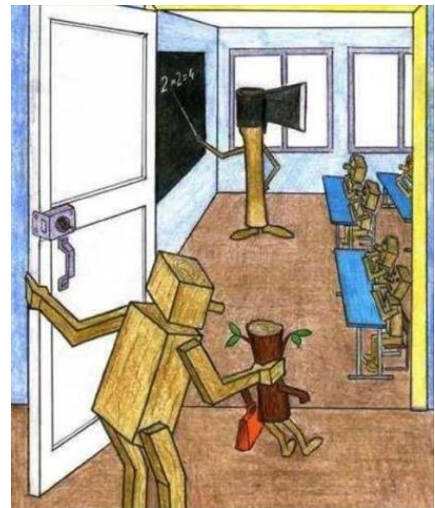
De toetsvorm:

De toetsen die in het Edutopia gegeven zullen worden, zullen ongeveer dezelfde vorm kennen als dat de toetsen nu hebben. Echter is het doel van de toetsing heel anders, en daardoor ook de lading van de toets. Toetsing vindt slechts plaats om de verschillen tussen de leerlingen aan de oppervlakte te brengen, om zo beter in te spelen op de individuele behoeften en capaciteiten van de kinderen. En ook om te controleren of iedereen alles begrijpt, en in hoeverre. Toetsen hoeven echt niet het hele curriculum te bestrijken, zo zegt ook Johannes Visser⁷¹. En volgens Eveline Pollmann toetsen we tegenwoordig nog wel eens te veel 'om het toetsen'. Dit zou dus veel minder kunnen.⁷²

"Education is the kindling of a flame, not the filling of a vessel."

— Socrates⁷³

Wat echter is te zien is dat door culturele omstandigheden er wel een 'must' is om te toetsen⁷⁴. Maar, zoals ook in ons advies aan de orde zal komen, kan door kleine veranderingen in het onderwijs, er een moment komen waarop vertrouwen van de overheid in de scholen, en de scholen in de leraren, makkelijker plaats kan vinden. Dit zou wel even kunnen duren, maar met dit idee in het achterhoofd alleen al is al een grote stap gemaakt. En wanneer dit vertrouwen er vanuit de overheid is, dat de landelijke visie zal worden nagestreefd door de scholen, dan is het makkelijker de 'wat' vrij te laten zodat de school zelf weer de 'hoe' kan bepalen, zolang dezelfde visie, zoals eerder geformuleerd, maar voor ogen wordt gehouden.⁷⁵

Cijfers:

Wat in geen geval gebeurt, is dat er zoiets als 'cijfers' worden gegeven.

"We don't need 'grades'. Everyone knows that talent and abilities don't develop at the same rate in different children. A fourth-grade reader may be a sixth-grade mathematician. The grade is an administrative device which does violence to the nature of the developmental process..."⁷⁶

— B.F. Skinner⁷⁷

Dit citaat omvat de essentie van waarom er niet met cijfers wordt gewerkt.

⁷⁰ <http://vimeo.com/84831834>

⁷¹ <https://decorrespondent.nl/625/Wie-wint-de-strijd-om-het-klaslokaal-de-leraar-of-de-computer-/49658125-64691056>

⁷² Pollmann, Eveline. Docent Nederlands op Christelijk Lyceum Delft – Geïnterviewd op 11 november

⁷³ <https://www.goodreads.com/quotes/69267-education-is-the-kindling-of-a-flame-not-the-filling>

⁷⁴ Blz. 11 PWS, 'De leermethode, Nederland'

⁷⁵ Blz. 23 PWS, 'De Visie'

⁷⁶ Skinner, Burrhus (1976). hoofdstuk 15 (pp. 109). Walden Two. New Jersey: Prentice-Hall.

⁷⁷ Skinner, Burrhus (1976). hoofdstuk 15 (pp. 110). Walden Two. New Jersey: Prentice-Hall.

Het cijfer zorgt er ook voor dat leerlingen niet gemotiveerd worden om kennis op te doen, maar om maar een goed cijfer te halen en door school heen te komen. Robert Pirsig zegt hier op een mooie manier het volgende over:

“So he would come back to our degreeless and gradeless school, but with a difference. He'd no longer be a grade-motivated person. He'd be a knowledge-motivated person. He would need no external pushing to learn. His push would come from inside.”⁷⁸

— Robert Pirsig

Ook zorgt het cijfer er voor dat, in combinatie met voor het cijfer leren, men de kennis die geleerd wordt slechts ‘imiteert’, nadoet, reproduceert. Pirsig en Huxley zeggen hier het volgende over:

“In another class he changed the subject from the thumb to a coin, and got a full hour's writing from every student... Once they got into the idea of seeing directly for themselves they also saw there was no limit to the amount they could say. It was a confidence-building assignment too, because what they wrote, even though seemingly trivial, was nevertheless their own thing, not a mimicking of someone else's. Classes where he used that coin exercise were always less balky and more interested.

As a result of his experiments he concluded that imitation was a real evil that had to be broken before real rhetoric teaching could begin. This imitation seemed to be an external compulsion. Little children didn't have it. It seemed to come later on, possibly as a result of school itself.”⁷⁹

— Pirsig

Feedback, ‘Break the classroom’:

Daartegenover staat het idee van de 360 graden feedback. De leerling zit met de leraar en bespreekt de vorderingen van de afgelopen tijd, hoe dingen beter kunnen, welke aanpak handig is, en of de leraar de leerling kan helpen met proberen te ontdekken welke aanpak nu het beste is. Daarnaast leert de leraar ook van de leerling, bij een toets kan de leerling bijvoorbeeld zeggen dat hij deze wel of niet relevant vond. Ook kan de leerling de leraar tips geven als hij deze ziet. Dit kan nu ook kunnen gebeuren, in ons huidige onderwijssysteem, echter heerst er een behoorlijke taboe op deze feedback. Immers kent Nederland een hele autonome cultuur⁸⁰. Wat iets goeds kan zijn, maar met mate. ‘Break the classroom’ is een idee dat hierop in gaat. Dit idee bemoedigd leraren buiten hun lokalen te kijken, uit hun schelp kruipen, en eens met andere leraren te overleggen, van elkaar te leren, en misschien samen zelfs eens een projectje te beginnen. Dit is iets dat tijd nodig heeft in de Nederlandse cultuur, maar op de lange termijn grote voordelen kent. Zo krijgt de leraar een baan/beroepsaanzien dat meer op een echte bedrijfsbaan lijkt. Waardoor men serieuzer naar het beroep van een leraar gaan kijken, wat best wel mag. En zo blijft de leraar ook leren en kan hij zijn manieren en lessen blijven verbeteren. Op deze manier wordt school net een experiment dat constant aan de gang is. Verander een variabele, neem de resultaten waar, reflecteer daarop, en verander vervolgens weer. En deze variabelen vinden niet alleen tussen leerling en leraar plaats, maar ook tussen de leerlingen onderling, en hetzelfde geldt voor de leraar. Een heel mooi positief effect, wat nu helaas ontbreekt.

⁷⁸ Pirsig, Robert M. (1995). Hoofdstuk 25 (pp. 176) Zen and the art of motorcycling maintenance. New York: Bantem Book

⁷⁹ Pirsig, Robert M. (1995). Hoofdstuk 25 (pp. 172) Zen and the art of motorcycling maintenance. New York: Bantem Book

⁸⁰ Blz. 13 PWS, ‘De Leraren, Nederland’

Het afschaffen van 'Het cijfer' met als vervangen de 360 graden feedback kent dus vele voordelen. Het maakt plaats voor meer intrinsieke motivatie, nu de extrinsieke motivatie van 'een goed cijfer moeten halen' weg is. Men leert effectiever, bijvoorbeeld door te leren van fouten, en op experimentele wijze een betere aanpak te creëren. En het brengt veel meer vrijheid voor dingen als presentaties, filmpjes en werkstukken die veel relevanter zijn voor de manier waarop men tegenwoordig bezig is in het volwassen leven, en het idee van het testen of men alles begrijpt tot een ruimer begrip maakt, dan alleen die toetsen.

Eindexamen:

Het eindexamen is iets wat in de onderzochte werken niet gekend is. En zo willen we er ook afstand van doen in dit Edutopia. Als gevolg van de collectieve visie over het onderwijs is dit ook mogelijk, omdat er nu ruimte voor de overheid is om vertrouwen te hebben in de scholen, in dat zij de visie, het doel, zullen nastreven. Hierdoor is er dus geen benodigdheid voor het eindexamen, omdat het grote controle middel nu wordt vervangen door vertrouwen. En hierdoor is het niet alleen mogelijk dat hetgeen 'wat we leren' flexibeler wordt, immers hoeven de kinderen niet meer voorbereid te worden op het grote controle middel, maar ook de manier waarop we les geven, de 'hoe'.⁸¹

Antwoord:

De toetsing kan blijven bestaan zoals het nu is (Nederland en Amerika), maar het doel van de toets zou anders moeten zijn. Toetsing zou slechts plaats moeten vinden om de verschillen tussen de leerlingen aan de oppervlakte te brengen, om zo beter in te spelen op de individuele behoefte en capaciteiten van de leerlingen. Cijfers zouden nooit gegeven moeten worden, deze doen namelijk afbreuk aan de ontwikkeling van het kind. Daarentegen zou er 360 feedback gegeven moeten worden. En als cijfers toch gegeven moeten worden, dan zouden presentaties, werkstukken en dergelijke dingen een daarin een grotere nadruk mogen krijgen, omdat zij beter weergeven wat men nu allemaal geleerd heeft.

⁸¹ Blz. 13 PWS, 'De Leraren, Nederland'

Hoe is de leer methode?

Hier wordt beschreven hoe een les/het leren in het Edutopia eruit zullen zien.

Interdisciplinair:

De brede kennis, wat ook eerder is benoemd, moet op niet geforceerde manier tot de leerling komen. Dit kan al snel gebeuren, omdat de één bijvoorbeeld geschiedenis minder interessant van dan een ander. De kennis interessant maken kan bijvoorbeeld door het te verbinden aan wat de leerling al wel interesseert. Dit kan door interdisciplinair les te geven⁸². Dat wordt in dit klimaat dan ook bemoedigd.

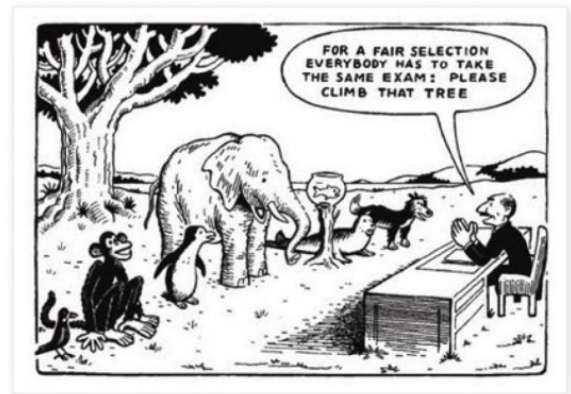
Een leerling die rekenen leuk vind, kun je al snel in contact laten komen met natuurkunde. En dat weer met scheikunde, dan biologie, en vervolgens gedrag en psychologie. Alles is immers met elkaar verbonden, zo begon de eerste wetenschap bij allerlei verschillende vakgebieden⁸³, en het is zaak om de leerling dit in te laten zien⁸⁴. En dit dan weer niet door hem kennis voor te schotelen, maar zoals Plato zegt 'Zijn ziel te draaien naar dat wat hem interesseert. Wanneer men hem deze verworvenheid goed doet inzien, zal hij zien dat het één niet onafhankelijk staat van het ander en dat het één begrijpen ook inhoud dat je het ander beter begrijpt⁸⁵. Hierdoor kan een grote diverse interesse ontstaan, of op zijn minst nieuwsgierigheid, wat intrinsieke motivatie teweeg brengt, en wat het leren leuk maakt.

divergente lesmethode:

Wat ook meehelpt aan kennis toegankelijk maken voor verschillende mensen, is een divergente lesmethode, zodat de leerlingen leren op de manier die zij het prettigst vinden.

"The most effective kind of education is that a child should play amongst lovely things."

— Plato⁸⁶

"Everybody is a genius. But if you judge a fish by its ability to climb a tree, it will live its whole life believing that it is stupid."

-Albert Einstein

De huidige manier van les geven in het Nederlandse onderwijssysteem is een 'one size fits all' manier. Iedereen krijgt eenzelfde les, en of deze manier bij de leerlingen aansluit of niet, daar wordt niet naar gekeken. Een voorbeeld van een 'one size fits all' is een hoorcollege. Hier geeft de leraar informatie aan de klas en deze moet de informatie tot zich nemen. Wat hier echter het geval is, is dat ongeveer één op de zes kinderen daadwerkelijk de stof tot zich neemt, twee op de zes kinderen gapen omdat zij de stof allang snappen, en tenslotte de laatste drie op de zes kinderen niet op letten

⁸² Huxley en de interviews, eveline

⁸³ Jager de, David. Leraar filosofie, Huizermaat – Geïnterviewd op 30 oktober

⁸⁴ Huxley, Aldous (2002). Hoofdstuk 9 (pp. 172) Island. New York: Perennial Classics

⁸⁵ Pirsig, Robert M. (1995). Hoofdstuk 25 (pp. 172) Zen and the art of motorcycling maintenance. New York: Bantem Book

⁸⁶ <https://www.goodreads.com/quotes/659293-the-most-effective-kind-of-education-is-that-a-child>

omdat de stof veel te moeilijk voor hen is. En het hoorcollege gaat maar door, en de school gaat ook maar door, of de leerlingen het snappen of niet.⁸⁷

Deze manier van les geven doet afbreuk aan de doelen die een school zou moeten hebben, en de ontwikkeling van het kind.

“But then, if I am right, certain professors of education must be wrong when they say that they can put a knowledge into the soul which was not there before, like sight into blind eyes.”⁸⁸

— Plato

Een kind moet niet gedwongen worden om de stof te begrijpen door middel van een hoorcollege als diegene het bijvoorbeeld liever leert door te lezen. Elk kind heeft een manier om goed te leren. En het is juist zaak om deze manier te ontdekken! Hier komt het leren leren weer terug. Laat het kind ontdekken welke manier van informatie tot zich nemen hij nu precies het prettigst vindt.⁸⁹

“Do not train a child to learn by force or harshness; but direct them to it by what amuses their minds, so that you may be better able to discover with accuracy the peculiar bent of the genius of each.”⁹⁰

— Plato

In een gedifferentieerde leermethode is er ook ruimte om het ‘geleerde ‘hoe’ te leren’ in de praktijk te brengen. Zo weet de leerling namelijk of hij graag een boek leest over celdeling of er liever een filmpje over kijkt. Hierdoor is leren veel efficiënter en leuker!

Echter heerst de gedachte dat dit moeilijk te organiseren is, en dit veel van de leraar vraagt. Maar hieronder zal er een voorstel volgen voor een andere manier van lesgeven. Hier buigt het systeem en niet de leraar, aldus Johannes Visser.⁹¹

Het voorstel, projectmatig te werk gaan:

Neem een groep, bestaand uit grofweg 100 leerlingen, vanuit verschillende jaarlagen. De begeleider introduceert het onderwerp⁹², bijvoorbeeld ‘energie’. Hier wordt een korte introductie over gegeven zodat elke leerling wat inleidende kennis op doet. Bij deze introductie splitst de klas zich op in bijvoorbeeld vier groepen van 25 leerlingen. Elke groep staat voor een manier van leren waarbij de kinderen in een groep zitten van de geprefereerde manier van leren. De ene groep krijgt een hoorcollege en de ander kijkt een filmpje, enzovoort. Op deze manier kunnen de leerlingen de basiskennis tot zich nemen op een manier die bij hun past.

Nadat de leerlingen de inleidende kennis tot zich hebben genomen, splitsen ze zich op in andere groepen. Elke groep gaat vervolgens het onderwerp ‘energie’ vanuit een ander perspectief bekijken. De één vanuit biologische standpunt, de ander vanuit de economie of de natuurkunde, of de spiritualiteit, enzovoort. Ten slotte is er één groepje die als ‘hulplijn’ dient. Een groepje dat vastloopt kan aan deze hulplijn trekken en men kan in deze groep samen met een begeleider een oplossing bedenken.

⁸⁷ CGP Grey (5 Nov. 2012) Digital Aristotle: Thoughts on the Future of Education. Van

⁸⁸ Plato (2010). de ideale staat. Amsterdam: Athenaeum (Engelse vertaling van internet)

⁸⁹ CGP Grey (5 Nov. 2012) Digital Aristotle: Thoughts on the Future of Education. Van

<https://www.youtube.com/watch?v=7vsCAM17O-M>

⁹⁰ <http://research-education-edu.blogspot.nl/2008/11/plato-and-education.html>

⁹¹ Visser, Johannes (oktober 2013). Waarom de schoolbel moet worden afgeschaft. van

<https://decorrespondent.nl/185/waarom-de-schoolbel-moet-worden-afgeschaft/9008945-e490ca97>

⁹² Blz. 28 PWS, ‘Wat zijn de vakken?’

Aan het eind van de les/het project wordt de gevonden informatie van elke groep aan elkaar gepresenteerd. Of men kan een klein boekje over de gevonden informatie schrijven. Het licht eraan wat de leerling leuk vindt. Als hij het maar in zijn groepje voor elkaar krijgt en uiteindelijk de informatie kan overbrengen op de anderen. En die informatie overbrengen op anderen, is volgens Marco een enorm goede maatstaf, want als je dat goed kan, dan betekent dat je de stof zelf ook heel goed begrijpt!⁹³ De leerlingen krijgen zo uiteindelijk informatie over alle aspecten van 'energie', en hebben daarnaast het meest geleerd over wat zij hebben onderzocht.

Er zitten zeer interessante voordelen aan deze leermethode. Ten eerste leren de leerlingen niet binnen de grenzen van een vakgebied maar is het mogelijk om interdisciplinair te werk te gaan. Tijdens het project kunnen kinderen en leraren van verschillende invalshoeken met elkaar overleggen, waardoor er een kruisbestuiving van informatie plaats vindt. Een ander voordeel is dat de leerlingen de stof uiteindelijk aan elkaar gaan uitleggen. Wanneer een leerling in staat is de stof uit te leggen en over te brengen, dan mag er gezegd worden dat deze leerling het écht snapt!⁹⁴

Einstein zei ook: 'je snapt iets pas echt goed, als je het makkelijk/goed uit kunt leggen aan iemand anders!'⁹⁵

Daarnaast worden de leerlingen ook zo veel mogelijk aangespoord om met alles te experimenteren, om zichzelf en hun omgeving te ontdekken. Bekijk het ene onderwerp eens vanuit een biologisch standpunt, en het volgende onderwerp vanuit een combinatie van een economisch en psychologisch standpunt. En maak de ene keer een presentatie, en de andere keer een filmpje! Leraren proberen dit soort aansporingen bij de feedback naar voren te laten komen, en houden de kinderen tijdens de processen goed bij de hand vast, maar laten ook los wanneer kan. Zo heeft het kind altijd een goede richting en begeleiding die helpt bij zijn ontdekkingstocht en die van de wereld!

De groepen zijn gemengd tussen verschillende jaarlagen en zo wordt er binnen de groepjes het een en ander uitgewisseld. Iemand uit jaar laag 'groep vijf', die over meer kennis beschikt dan iemand uit 'groep drie', kan iets dat hij al weet uitleggen aan iemand uit groep drie. Op deze manier leert het kind uit groep drie iets, en de leerling van groep vijf heeft de informatie weer herhaald en goed gesnapt. Daar blijft het niet bij, de informatie is ook weer relevant geworden! De leerling uit groep vijf heeft tijdens de uitleg kunnen ervaren dat de geleerde informatie weer nodig was. Ook draagt dit bij aan het socialiseren.

Wat ook zo is, is dat men met deze methode beter kan differentiëren tussen leerlingen qua niveau. Zo is het nu mogelijk, in Skinner woorden, om een 'fourth-grade reader' te laten werken als een 'sixth-grade mathematician'⁹⁶. En dat is helemaal niet erg als je ergens wat minder hard gaat, waardoor je juist op andere vlakken iets harder kunt. Zoals Confucius zei: "It does not matter how slowly you go as long as you do not stop."⁹⁷

⁹³ Interview Marco

⁹⁴ Snoek, Marco. Lector Leren & Innoveren aan de Hogeschool van Amsterdam – Geïnterviewd op 3 oktober

Visser, Johannes. Docent Nederlands en Schrijver bij 'De Correspondent' – Geïnterviewd op 23 november

Pollmann, Eveline. Docent Nederlands op Christelijk Lyceum Delft – Geïnterviewd op 11 november

⁹⁵ <http://www.goodreads.com/quotes/670734-if-you-can-t-explain-it-simply-you-don-t-understand-it>

⁹⁶ Skinner, Burrhus (1976). hoofdstuk 15 (pp. 110). Walden Two. New Jersey: Prentice-Hall.

⁹⁷ <http://www.goodreads.com/quotes/3214-it-does-not-matter-how-slowly-you-go-as-long>

Samenwerken:

Het samenwerken wordt gestimuleerd vanwege de sociale vaardigheden die de leerlingen ervan opdoen, ofwel, het draagt bij aan het 'socialiseren'. Echter moet het niet het geval zijn zoals in de huidige maatschappij dat we soorten mensen van elkaar af scheiden, zo zegt ook Johannes Visser in ons interview en in een van zijn artikelen⁹⁸. Je moet niet alle Bèta's (die over het algemeen graag zelfstandig werken) gescheiden houden van Alfa's (die over het algemeen graag samenwerken). Net zoals er in de natuur 'een klimaat' en 'biodiversiteit' elkaar bij grote getalen positief beïnvloeden, zo doet een grote diversiteit en het school klimaat dat ook. Hier is ook de visie van de school in terug te zien, die het kind helpt een humaan mens te worden.

Individueel werken:

Kinderen die de voorkeur geven aan individueel werken hebben hier de mogelijkheid toe. Maar omdat het samenwerken aangemoedigd wordt is er ook zoiets als het estafette effect. Hier werkt de leerling individueel, maar wel in een keten met andere leerlingen. Om in je eentje iets voor elkaar te krijgen is erg moeilijk, en kost veel tijd. Maar als je onderling goed de taken verdeeld, kan de individuele werker hier op zijn gemak mee aan de slag gaan, op zijn manier. Vervolgens is hij klaar met zijn deel, en stuurt hij dit op naar de volgende leerling in de keten die daar mee verder gaat. Als resultaat is er bijvoorbeeld een mooi verslag, waar men individueel aan heeft gewerkt en tegelijkertijd ook in een team verband. Zo heeft men zowel individueel als samen gewerkt. Wel is het nodig dat de leerlingen het doel van deze methode in zien, de 'waarom' van waarom dit gedaan wordt. Pas wanneer zij dat inzien, kan de methode echt goed van start gaan.

Zelfstandigheid:

In deze lesmethode wordt er ook een klimaat gecreëerd waar de leerling een verantwoordelijkheid draagt, een positieve verantwoordelijkheid.

"The control was transferred from the authorities to the child himself and to other members of his group"⁹⁹

— B.F Skinner

De leerling is als het ware de leraar geworden, hij/zij leert zichzelf onderwijzen en is dus zelf verantwoordelijk voor hetgeen dat hij/zij leert. Tijdens deze lesmethode is de hedendaagse leraar zoveel mogelijk een begeleider, iemand die vertelt hoe de kinderen het beste kunnen leren, en hoe ze aan informatie kunnen komen, en iemand die hen positief stimuleert en begeleid door het proces heen. Het moet absoluut niet de bedoeling zijn dat de leerling bezwijkt onder deze verantwoordelijkheid. Hier speelt de leraar ook weer een grote rol, en hoe deze precies in elkaar zit zullen we in dat hoofdstuk bespreken.

Meerdere lesmethodes:

Ten tweede is er ook nog de 'socratische lesmethode'. Één lesmethode zou uiteraard te eenzijdig zijn in een onderwijssysteem wat aan moet sluiten op de dynamiek en creativiteit van het kind. Daarom zijn er meerdere lesmethodes. de socratische lesmethode is daar één van. De leraar moet zijn of haar onderwerp begrijpen, maar als een echte filosoof, of kritisch denker, kent hij of zij ook de grenzen

⁹⁸ Visser, Johannes. Docent Nederlands en Schrijver bij 'De Correspondent' – Geïnterviewd op 23 november

⁹⁹ Skinner, Burrhus (1976). hoofdstuk 15 (pp. 107). Walden Two. New Jersey: Prentice-Hall.

van zijn kennis. Het is hier dat we de kracht van de dialoog zien - de gezamenlijke verkenning van een onderwerp - 'kennis zal niet komen van het onderwijs, maar van vragen'.¹⁰⁰
Deze lesmethode ondersteunt de doelen van nieuwsgierigheid, en kritisch denken, wat Plato en Huxley hoog aan prijzen.¹⁰¹

Gastcolleges worden ook aangemoedigd. Waarom de leraar alles laten vertellen, en eisen dat hij over alles bevlogen kan zijn, als velen anderen dit ook kunnen, en ook nog eens op zo veel gebieden! Laat de leraar zich liever focussen op waar hij echt van belang is, zoals de ontwikkelingen en leer processen van de kinderen en vul de ruimte die vrij komt met Gast lessen. Deze manier van onderwijzen is al in de opkomst en kent, met wat regelen, grote potentie!

Antwoord:

Er zou een divergente lesmethode moeten zijn, waardoor het kind kan leren op zijn manier. Daarbij zou men projectmatiger te werk kunnen gaan, naar voorbeeld van het besproken voorstel. Het is van belang dat binnen deze lesmethode de hoofddoelen bereikt worden. Hierbij moet men dus inspelen op de motivatie van het kind, zelfstandigheid, verantwoordelijkheid, etc. en het kind moet tot bloei kunnen komen door het gebalanceerde 'klimaat'.

¹⁰⁰ Smith, Mark K. (1997). Plato on education. Van <http://infed.org/mobi/plato-on-education/>

¹⁰¹ Plato (2010). de ideale staat. Amsterdam: Athenaeum
Huxley, Aldous (2002). Island. New York: Perennial Classics

Hoe zijn de leraren?

Het is van groot belang dat de leraar de leerlingen goed kent, zodat costum made lessen mogelijk gemaakt kunnen worden en de leraar (beter) kan sturen in het ontwikkelingsproces van het kind. Om dit te bereiken is er, volgens Plato, een goed inlevingsvermogen en welzijn behoudend gevoel van de leraar nodig. Educatie is een morele onderneming en dus is het de taak van de leraar om op zoek te gaan naar de waarheid en deugden. Tijdens deze taak begeleidt hij degene waarover hij verantwoordelijkheid heeft. Een onderwijzer moet volgens Plato nooit het doel hebben reputatie te kweken of zijn of haar carrière te promoten.¹⁰²

Volgens de Groningse onderzoeker Wim van de Grift kenmerkt een goede docent zich door een zestal eigenschappen¹⁰³:

1. Veilig klimaat scheppen
2. Klas efficiënt managen
3. Heldere instructies geven
4. Leerlingen kunnen activeren
5. Leerlingen leren leren
6. inspelen op verschillen

De leraar vervangen:

Rond de utopische werken werd ook gespeeld met het idee van het vervangen van de leraar, door bijvoorbeeld in het huidige tijdperk YouTube, apps, of het internet. Op deze manier kunnen divergente lesmethodes aangeboden worden aan de leerlingen en op bijna alle vragen is wel een antwoord te vinden. Wat echter is blijkt dat na al die jaren van innovatie in de techniek, er nog steeds een leraar voor de klas staat¹⁰⁴.

Derek Muller van het YouTube kanaal 'veritiesium' vat mooi samen waarom de technologie de leraar niet kan vervangen:

"My view is that it won't, for two reasons: 1. Technology is not inherently superior, animations over static graphics, and video presentations over live lectures etc. and 2. Learning is inherently a social activity, motivated and encouraged by interactions with others."¹⁰⁵

De leraar is essentieel:

David de Jager en Johannes Visser merken op, dat de leraar een essentieel element is in de klas^{106,107}.

¹⁰² Smith, Mark K. (1997). Plato on education. Van

<http://infed.org/mobi/plato-on-education/>

¹⁰³ Bohlmeijer, Lex (september 2014). Podcast: Voor meester Bart kan het onderwijs niet persoonlijk genoeg zijn. Van: <https://decorrespondent.nl/1652/Podcast-Voor-meester-Bart-kan-het-onderwijs-niet-persoonlijk-genoeg-zijn/125819802416-e2e30f01>

¹⁰⁴ Muller, Derek (Dec. 2014). This Will Revolutionize Education. van

<https://www.youtube.com/watch?v=GEmuEWjHr5c>

¹⁰⁵ Zie voetnoot 104.

¹⁰⁶ Visser, Johannes (december 2014). Waarom de docent van de toekomst geen robot is. van

<https://decorrespondent.nl/2157/Waarom-de-docent-van-de-toekomst-geen-robot-is/55278381609-753d6aea>

¹⁰⁷ Visser, Johannes (januari 2014). Wie wint de strijd om het klaslokaal: de leraar of de computer?.

van: <https://decorrespondent.nl/625/wie-wint-de-strijd-om-het-klaslokaal-de-leraar-of-de-computer/32151233125-7c4bbd55>

Hij gaat namelijk groots gepaard met de motivatie van de leerlingen. Tot nut toe is er wat idealistisch met het begrip 'intrinsieke motivatie' omgegaan, namelijk, vanuit de aanname dat het kind van nature nieuwsgierig is. Maar het grote vraagstuk van hoe dit goed intact gehouden kan worden blijft open. Wat echter op veel bij het onderzoek in en over het onderwijs, is dat de leraar, of dergelijke mensen, enorme bronnen zijn voor het opwekken van intrinsieke motivatie en nieuwsgierigheid. Zo kan er uit de ervaring gesproken worden. Het is zij, hun bevoegenheid, hun liefde en hun passie, die hun eigen vlam de vlam van kinderen doet aanwakkeren. De leraar, onderwijzer, begeleider of welke benaming dan ook, is daarom essentieel in het onderwijs. Zij zijn degenen die de leerlingen mee op reis nemen, door een oerwoud vol mysteries. En hen leren er niet bang voor te zijn, maar op avontuur te gaan in dit land vol magie. Te ontrafelen wat die mysteries nu zijn, en welke mysteries daar weer achter liggen! Wat is het leven nu anders dan een avontuur!

Eveline Pollmann denkt ook dat als jij als leraar een band op kan bouwen met de klas en je kennis en je passie over kan dragen op de klas, dan sla je als docent helemaal raak¹⁰⁸. zoals Johannes Visser mooi zegt, 'De docenten die blijven zijn zij die de liefde voor hun vak over wisten te brengen op hun leerlingen.'¹⁰⁹

Het goede leraren effect:

Evelyne markt op dat passie en kennis heel erg aanleg gebonden zijn en dat sommige mensen gewoon (helaas!) geen passie en/of kennis hebben voor hun vak.

Wat daarom een mooi effect is van een beter onderwijs is dat door de betere nadruk op de zelfontplooiing, meer mensen er achter zullen komen dat zij een passie hebben voor het leraar zijnde. Dat zij passie hebben voor een vak en dit ook graag over willen dragen op onder anderen, waaronder kinderen. Zo zullen op de lange termijn meer leraren de scholen binnenstromen met passie en liefde voor hun vak. Wat ze over zullen dragen op de kinderen. En die zullen door deze gepassioneerde leraren en nog betere les ervaren, en zullen er zo ook misschien achter komen dat hun passie in het leraren beroep ligt. En zo zal er een positieve spiraal zijn van alsmaar meer gepassioneerde leraren!

Antwoord:

Het zou van groot belang moeten zijn dat de leraar de leerlingen goed kent, zodat costum made lessen mogelijk gemaakt kunnen worden en de leraar (beter) kan sturen in het ontwikkelingsproces van het kind.

¹⁰⁸ Pollmann, Eveline. Docent Nederlands op Christelijk Lyceum Delft – Geïnterviewd op 11 november

¹⁰⁹ Visser, Johannes (juli 2014). Het geheim van die ene leraar die iedereen onthoudt. van

<https://decorrespondent.nl/1399/het-geheim-van-die-ene-leraar-die-iedereen-onthoudt/121352298628-bd3a35c1>

Hoe zijn de lestijden?

In het Edutopia zijn er geen geforceerde lestijden! Een beleid dat wat moeite kost om te realiseren, want het kan niet van de een op de andere dag ingevoerd worden, maar wat volgens de wetenschap goed uit zal werken. Uit onderzoek blijkt namelijk dat mensen bij lang intensief denken of bezig zijn, ofwel school, vervolgens in hun vrije tijd er voor kiezen voor lage recreatie te gaan¹¹⁰. Hiermee wordt bedoeld dat het denkniveau laag zal zijn. De leerlingen zijn namelijk te moe om nog op een 'hoog niveau' bezig te zijn. In Amerika is dit fenomeen duidelijk te zien. De kinderen maken lange dagen op school en krijgen een berg huiswerk mee, ze moeten lang intensief denken. Dit kent het gevolg dat ze de rest van de tijd maar tv kijken of gaan gamen of dergelijke tijd dodende activiteiten. En om ze dan dood te gooien met dingen als 'Lees nu ook eens een boek!' kent alleen maar het effect dat er een negatieve lading rond het boek komt te zweven voor het kind. Waardoor ze er nooit meer een willen aan raken.

Deze lesdag doet afbreuk aan de schooldoelen en daarom pleiten de werken ook voor een andere lesdag.

Less is more:

Een mooi voorbeeld van dit effect is te zien in Finland. In Finland heerst een klimaat van 'less is more', er zijn erg weinig lesuren en nagenoeg geen huiswerk¹¹¹. Toch staan de agenda's van de kinderen vol. Vol met zelf geplande activiteiten, evenementen en projecten. Het enige wat school hoeft te doen is deze dingen optioneel te maken en de Finse leerlingen gaan vervolgens voor nieuwsgierigheid en zelfontplooiing. En bovenal, wat ze gewoon leuk vinden. Men gaat na school voor het 'hoge vermaak'. Deze lesdag draagt bij aan het kwalificeren, socialiseren en subjectievere. Immers doet men kennis op, is men zo socialer en ontdekt men meer over zichzelf. Wat ook fascinerend is om te zien, is dat wanneer lessen optioneel gemaakt worden, kinderen niet voor 'de vrijheid' gaan, maar voor de nieuwsgierigheid kiezen. Daar tegenover staat wel dat deze lessen leerzaam en leuk zijn, wat al veel minder energie op neemt, en wat tot een groter animo aan leerlingen leidt. En net dit groter plezier in de lessen wordt naar voren gebracht in dit werkstuk.

Een eerste stap in een beter schoolsysteem zou dus minder geforceerde lesuren zijn en ze optioneel maken. Wat ook nog in Finland is te zien is dat er naast de lesuren activiteiten aan worden geboden. Doe een onderzoek in het scheikunde lab, met talrijke keuze aan onderzoeken. Maak een radio programma. Onderzoek het paringsgedrag van de leguaan. De leerlingen nemen de opties gretig tot zich! Deze optionele lessen zijn in Nederland ook weer te vertalen naar het idee van de gastcolleges. Bied ze aan, na een mooie korte lesdag, en er wordt voorspeld dat bij blootstelling aan bevoegenheid, de zalen zullen overstromen!

Echter vraagt deze mogelijkheid wel een vrije 'hoe' in de school en een andere manier van kijken naar hoe we nu les geven. Iets dat eerder ook al aan bod is gekomen, en langzaam zal moeten integreren in onze maatschappij.

¹¹⁰ Bregman, Rutger (oktober 2014). De oplossing voor (bijna) alles: minder werken. van <https://decorrespondent.nl/3/De-oplossing-voor-bijna-alles-minder-werken/115335-ad6c6f0b>

¹¹¹ Compton, Robert A. Faust, Sean. (2011). The Finland Phenomenon. van https://www.youtube.com/watch?v=VhH78NnRpp0&list=PLzsi_E489-gUXFVuciYEgO3AyrPMVAjxP

Geraadpleegd op 10 september 2014

Slaapritme:

Wat Evelyne ook opmerkt in het interview¹¹², is dat uit een recent wetenschappelijk onderzoek blijkt dat pubers tegenwoordig s 'avonds moeilijker in slaap vallen. Nicoline Douwes Isema, droom onderzoeker, verteld ook dat het slaapritme van pubers totaal niet aan sluit op het dagritme van de school. Argumenten als eerder naar bed gaan vallen in het water vanwege het slaapritme die pubers hebben. Daarnaast is het ook zo dat iedereen een individueel slaapritme heeft. Sommige pubers kunnen de huidige school tijden daarom wel aan. Waar daarom voor wordt gepleit is dat school een divergente lesdag aan bied zoals de school 'De School' in Zandvoort doet¹¹³. Een prachtig voorbeeld van een effectief en rendabel flexibel rooster wat aan sluit op het slaap ritme van de snelheid waarmee het kind groeit/werkt.

Onderwijstraject, de duur:

Verder tracht Eveline Pollmann er ook voor dat het niet uit maakt of iemand nu vier en een half of zes jaar over school doet. Als hij maar klaar is om de wereld in te gaan, als mens. De toetsing's methode sluit hier ook op aan, en kan zich bijvoorbeeld tot een versneld 'vwo' traject vormen. Dit sluit aan op het inspelen op de diversiteit tussen de kinderen.¹¹⁴

Laat het kind met zijn eigen snelheid zijn ontwikkeling doorgaan. Daarnaast moet school dan weer niet een negatieve plek zijn waar men graag van wil ontsnappen. De drijfveer om dan 'te leren' is dan de extrinsieke motivatie van het ontkomen aan 'narigheid', en dan krijgen we weer het geforceerd leren probleem. Ook het traject vraagt dus om een educatie te gepaard gaat met plezier en intrinsieke motivatie waar goed op ingespeeld moet worden.

Antwoord:

De lestijden zouden niet geforceerd moeten zijn en deze zouden aangesloten moeten zijn op het slaapritme van de kind. Als laatste zouden er verspreid over alle schooljaren minder lesuren moeten zijn. Less is more.

¹¹² Pollmann, Eveline. Docent Nederlands op Christelijk Lyceum Delft – Geïnterviewd op 11 november

¹¹³ <http://tegenlicht.vpro.nl/afleveringen/2014-2015/onderwijzer-aan-de-macht.html>

¹¹⁴ Pollmann, Eveline. Docent Nederlands op Christelijk Lyceum Delft – Geïnterviewd op 11 november

Hoe is de klas?

De klas zal uit jongens en meisjes bestaan, dit draagt bij aan het socialiseren¹¹⁵. Maar de term 'klas' zal er iets anders uit gaan zien in het Edutopia. De klassen worden hier nog steeds in jaarlagen verdeeld. Maar rond dit idee valt nog veel te behalen. Er is in dit werkstuk er voor gekozen om het bij de jaarlagen te houden, omdat we niet te veel radicale veranderingen voor willen leggen. Wat we daarbij wel proberen is uit het 'onderwijssysteem' te ontsnappen, en naar een 'onderwijsklimaat' toe te werken. Wat volgens onze bevindingen prima mogelijk blijkt binnen de jaarlagen.

De klassen zullen eerder stam klassen zijn. Dit is een groep kinderen, van/rond je eigen leeftijd, waarmee je veel samen zult werken, en die je goed leert kennen. De gemeenschappelijke leeftijd (die zoals nu hoogstens een jaar af kan wijken) bevordert het socialiseren. De mogelijkheid bestaat natuurlijk ook om met andere leeftijd's groepen samen te werken, en wordt dan ook aanbevolen, omdat men daar veel van leert voor ook in het dagelijks leven. Maar het is wel zo dat je mensen binnen jou leeftijd het beste begrijpt, en daarom zullen de stam klassen er zo uit zien.

Hoe is de vormgeving van de school?

Diversiteit tegenover de fabriek:

Nu zal de vormgeving van de school geschetst worden, en hier zal de klas zich al snel opsplitsen. Naar het beeld van de ideale lesmethode. Ook zal het mogelijk zijn om goed te kunnen differentiëren tussen de leerlingen. En dit zal nu blijken.¹¹⁶

Ken Robinson pleit dat de omgeving waarin een kind leeft, dynamisch moet zijn, creatief, net zoals de mens zelf is¹¹⁷. De mens is geen machine, maar een unieke bloem en het is zaak om een klimaat voor hem te ontwikkelen waar hij zo goed mogelijk in tot bloei kan komen. Hierom zal de school dus een dynamische en positieve plek zijn. Het huidige onderwijssysteem doet schending aan deze eigenschap, en leidt tot een negatief leer klimaat.

Tegenwoordig kan school vergeleken worden met een fabriek, het opleiden van de kinderen is een industrieel proces. In dit proces bepaalt de gemiddelde leerling de norm en draait iedereen hetzelfde schoolstelsel. Deze manier doet echter onrecht aan de divergerende en spontane natuur van de mens. Om hier van af te komen zou het goed zijn om op de individuele behoeften en capaciteiten van de kinderen in te spelen. De verschillen tussen de leerlingen mogen best aan de oppervlakte komen, daar kan je van leren omdat elk kind een (ander) talent heeft.

Van een fabriek naar een trendy custom made winkel, dat zou een grote aanpassing van de leraren eisen¹¹⁸. Zij geven momenteel 1000 uur les, voor verschillende klassen, en er wordt dan verwacht dat leraren snel kunnen switchen tussen de niveaus van de verschillende leerlingen. En toch is het mogelijk om die fabriek plat te gooien en er een nieuwbouw pand neer te zetten! Differentieer het systeem, niet de leraar, aldus Johannes Visser.¹¹⁹

¹¹⁵ More, Thomas (1965). Utopia. England: Penguin Classics

¹¹⁶ Het divergent les geven, en lesmethode, blz

¹¹⁷ Robinson, Ken (mei, 2013). How to escape education's Death Valley. van <https://www.youtube.com/watch?v=wX78iKhInsc>

¹¹⁸ Visser, Johannes (oktober 2013). Waarom de schoolbel moet worden afgeschaft. van <https://decorrespondent.nl/185/waarom-de-schoolbel-moet-worden-afgeschaft/9008945-e490ca97>

¹¹⁹ Visser, Johannes (oktober 2013). Waarom de schoolbel moet worden afgeschaft. van <https://decorrespondent.nl/185/waarom-de-schoolbel-moet-worden-afgeschaft/9008945-e490ca97>

Een voorbeeld, en een optie voor het Edutopia, van een schoolsysteem dat op dit idee aansluit, en de hoofdoelen bevordert, is het volgende:

De grote school:

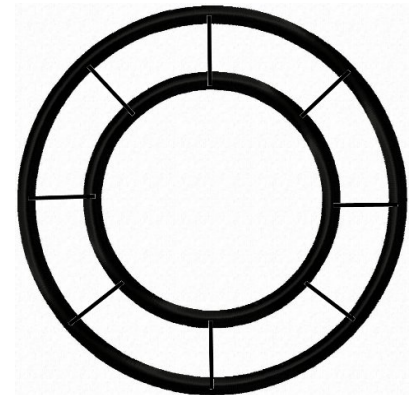
Een grote school, dus genoeg ruimte voor veel leerlingen en verschillende 'lokalen' voor de verschillende soorten lessen. Het mooie aan deze grote school is dat het vervolgens realiseerbaar is en rendabel om te investeren in optionele activiteiten. De stamklassen kunnen, nadat men de leerlingen goed kent, opgesplitst worden. Zo kan iemand die goed is in rekenen en in 'groep 7' zit met 'groep 8' mee doen. En iemand die minder goed is in geschiedenis doet met een jaartje lager mee. Dit past ook in het beeld van de 'ideale lesmethode'.¹²⁰

Ook is er bijna altijd wel genoeg animo om dan iets te organiseren en kan de school zo veel projectmatiger te werk, iets waar David de Jager groots voorstander van is. Het vergt dan alleen nog wat organisatorisch werk om te inventariseren wie er dan naar welke les gaat en wie er dan naar die presentatie gaat over Pythagoras. Maar met de huidige handige apps en dergelijke dingen, moet dit geen probleem zijn.

Marco Snoek en Johannes Visser zien dit ook als een goed voorstel¹²¹. Echter merken beiden wel op dat het hierbij wel van belang is dat de school te overzien is. Een mens en vooral een kind, heeft namelijk behoefte aan vaste grond onder de voeten. Er moet een gevoel van een 'thuisbasis' zijn. Het gevaar van een grote school is dat een kind opgaat in de wolk van de menigte. Om dit te voorkomen wordt de school zodanig gebouwd dat elke groep een eigen vleugel krijgt.

En wat men zich kan voorstellen, is een kunstig architectonisch web, zoals hiernaast is te zien. De school kan te zien zijn als meerdere van deze cirkels, vier vleugels, met ieder enkele groepen. Zo is er de vleugel voor groep 3 en 4, 5 en 6, etc. . Deze groepen zitten dan in de rechthoekige lokalen, maar kunnen vervolgens de muren weg halen, of het plein op gaan om zo de klassen met elkaar te verbinden. Zo kan er tegelijk les gegeven worden in één alomvattend onderwerp (zoals energie), terugkomend op de ideale lesmethode¹²².

Hier blijf je dan altijd bij je stam klas, maar mix je ook met vele andere leerlingen. Ditzelfde voorbeeld is oom toe te passen op middelbare scholen.

En ook al werken we dan nog steeds in deze fabriek sfeer met jaarlagen, deze sfeer vervaagt enorm aangezien men nu wordt aangespoord 'the classroom te breken'¹²³. De jaarlagen krijgen nu eerder de functie van een plek om je sociaal te ontwikkelen. Dat je mensen van jouw ontwikkeling 's niveau om je heen hebt. De projecten zorgen er daarnaast voor dat 'Het niveau' van de leerling kan differentiëren en dat men tegelijkertijd leert samenwerken met mensen van andere 'niveaus', en uiteraard ook andere aanleggen en interesses.

¹²⁰ Blz. 35, PWS 'wat is de lesmethode?'

¹²¹ Snoek, Marco. Lector Leren & Innoveren aan de Hogeschool van Amsterdam – Geïnterviewd op 3 oktober

Pollmann, Eveline. Docent Nederlands op Christelijk Lyceum Delft – Geïnterviewd op 11 november

¹²² Blz. 35, PWS 'wat is de lesmethode?'

¹²³ Snoek, Marco. Lector Leren & Innoveren aan de Hogeschool van Amsterdam – Geïnterviewd op 3 oktober

Pollmann, Eveline. Docent Nederlands op Christelijk Lyceum Delft – Geïnterviewd op 11 november

Zo is er in het Nederlandse onderwijs nog altijd een groot tendens die er voor zorgt dat bèta mensen bij bèta mensen komen te zitten en dat mensen die graag lezen, bij mensen komen die graag lezen¹²⁴. Dit is aan de ene kant goed. Men bevordert zo zijn aanleg, en interesse. Maar het zorgt ook voor eenzijdigheid en het leven, waarop school doet voorbereiden, is alles behalve dat. Daarom is een gematigde middenweg een mooie compromis. Het kind wordt in het betere onderwijssysteem aangespoord met een veelzijdigheid aan anderen samen te leren werken, maar krijgt ook de ruimte zichzelf te ontplooien. En dit compromis versterkt alleen maar beide kanten.

Visie onder het team:

Nog een ander belangrijk punt in de vormgeving van de school, is dat de visie van de school, zoals eerder behandeld is, duidelijk is onder het schoolteam. Zeker de term 'team' is hier ook belangrijk bij, omdat leraren met elkaar zo veel meer kunnen bereiken en leren, dan dat ze dat alleen zouden doen. Dat benadrukt Marco Snoek¹²⁵. En wat bedoelt wordt met 'duidelijkheid van de visie van een school onder het team' is dat ze weten wie zij zijn binnen de school en waar zij en de school voor staan. Hierdoor kan het team als onderwijzer beter zijn taak verrichten, en zijn dingen als projectmatig te werk gaan makkelijker uit te voeren, wat beide weer bij draagt aan de hoofd doelen.

Antwoord:

Het schoolsysteem zou zodanig flexibel moeten zijn dat er een divergente lesmethode gedraaid kan worden. Daarbij zou de school zo in elkaar moeten zitten dat projectmatig te werk gaan goed mogelijk is. De grote school voorziet in deze behoefte.

¹²⁴ Visser, Johannes. Docent Nederlands en Schrijver bij 'De Correspondent' – Geïnterviewd op 23 november

¹²⁵ Snoek, Marco. Lector Leren & Innoveren aan de Hogeschool van Amsterdam – Geïnterviewd op 3 oktober

Visser, Johannes. Docent Nederlands en Schrijver bij 'De Correspondent' – Geïnterviewd op 23 november

Pollmann, Eveline. Docent Nederlands op Christelijk Lyceum Delft – Geïnterviewd op 11 november

Wat zijn de regels?

Regels komen ook nog kort aan de orde

Samen samenstellen:

Marco Snoek pleit er voor dat wanneer men met een nieuw school jaar begint, men de regels in de klas en op school gezamenlijk vast legt¹²⁶. Hierdoor begrijpt men de regels beter, en heeft men ook meer sympathie voor de regels. Ze zijn immers gezamenlijk samen gesteld. Hierdoor zullen de regels sneller nagevolgd worden. En daardoor is er ook een mindere behoefte voor negatieve compensaties als straffen, wat stres kan veroorzaken en negatieve effecten op de ontwikkeling van het kind. En dat is niet het doel van het Edutopia.

Ideale regels:

Ook is het in dit onderwijssysteem de bedoeling dat op een gegeven moment het kind zover in de ontwikkeling is dat 'regels' intrinsiek aangevoeld worden. Men voelt dan, wat wel en niet goed is, en wat een ander wel en niet op prijs stelt. Dit moet niet verward worden met conditioneren, het is eerder iets 'spiritueels', iets dat men uit sympathie en liefde voor de ander en de wereld doet.

Zo zegt ook Plato:

"Good people do not need laws to tell them to act responsibly, while bad people will find a way around the laws"

— Plato¹²⁷

Vorm de regels naar de visie:

Een ander opvallend fenomeen rond de regels, brengt Skinner aan de orde rond. We geven bijvoorbeeld een leerling extra huiswerk mee naar huis, wanneer hij iets niet goed heeft gedaan, als straf. Maar vervolgens verwachten we wel dat de leerlingen met plezier naar school toe gaan, om daar te werken. Zoals je misschien al merkt is dit een hele dubieuze cirkel. Men zou juist gemotiveerd naar school toe moeten, leergierig om te leren, en zou blij moeten zijn een extra opdracht mij naar huis te mogen krijgen, om zo meer te leren! Daarin tegen zou een straf moeten zijn dat dit werk (wat niet langer meer is negatief werk wordt gezien), gedeeltelijk word ontnomen, zodat het kind duidelijk in ziet dat hij iets verkeerd heeft gedaan.¹²⁸

Vorm daarom regels die je visie ondersteunen. Benader de regels bijvoorbeeld positiever. Dit sluit namelijk beter aan bij de visie van de school om kinderen menselijk te maken.

Vorm school door de ervaring:

Ook kwam tot de oren dat het blijkt dat het ministerie van onderwijs lijkt te denken vanuit hun kamer, met gering veldwerk, de educatie te kunnen regelen. Al heeft het ministerie in de afgelopen tijd contact gezocht met het volk op na te denken over de educatie die in de toekomst plaats zou moeten vinden, adviseren wij het ministerie om gewoon eens een twee weken a een maand lang, dag in dag uit met leerlingen uit een klas mee te lopen. Niet een enkel les uurtje, maar echt lange

¹²⁶ Snoek, Marco. Lector Leren & Innoveren aan de Hogeschool van Amsterdam – Geïnterviewd op 3 oktober

¹²⁷ <https://www.goodreads.com/author/quotes/879.Plato>

¹²⁸ Evans, Richard (2013). B.F. Skinner - Walden II, Social Values, Control, Educational System, Statistical Methods (1964) ½. Van (19:00-25:00)

<https://www.youtube.com/watch?v=abr3AgDsmvc&index=6&list=WL>

periode zal volledig laten zien wat leerlingen nu precies door gaan in de educatie. Hiermee zouden veel inzichten verworven kunnen worden, en zou men misschien gerichter te werk kunnen gaan. Een advies dat wij dus graag aan het ministerie geven.

Antwoord:

Ten eerste zouden de regels samen samengesteld moeten worden, de leraren en leerlingen werken hierbij samen. Ten tweede zou het van belang moeten zijn dat de regels goed aansluiten op de visie.

De conclusie: Wat kan het Nederlandse onderwijssysteem leren van de andere systemen?

Te beginnen met het hoofddoel van het Nederlands onderwijs. Nederland heeft geen overkoepelend hoofddoel voor het basisonderwijs. Het gevolg is dat elke school een eigen visie met de bijbehorende doelen opstelt. Er is echter wel een meest voorkomend doel onder de scholen te vinden, namelijk het kind voorbereiden op de arbeidsmarkt. De overheid moet naar de lange termijn kijken en de vraag stellen: Wat moet het doel van het onderwijssysteem zijn? Het beste antwoord hierop is dat onderwijs ervoor zorgt dat het kind zich tot een humaan mens ontwikkelt, en dat het kind zich voorbereid op het leven.

Bovenstaande visie wordt landelijk vastgesteld. Het gevolg hiervan is dat de concurrentie tussen de scholen afneemt, zoals in Finland het geval is. Hierdoor neemt nadruk van toetsing af. Toetsing wordt op dit moment gebruikt als controlemiddel, hoe hoger de cijfers, hoe beter de school en hoe meer financiële steun van de overheid. Omdat de visie landelijk wordt bepaald streeft elke school dezelfde doelen na, hierdoor is het voor de overheid

makkelijker om vertrouwen in de scholen te hebben. Het gevolg hiervan is dat er minder controle uitgevoerd hoeft te worden, en dus neemt de nadruk op toetsing af. Omdat toetsing nu niet als controlemiddel hoeft te dienen, kan de toetsing een ander doel krijgen. Het kan nu toegepast worden om de verschillen tussen de leerlingen aan de oppervlakte te brengen, om zo beter in te spelen op de individuele behoefte en capaciteiten van de leerlingen, door bijvoorbeeld 360 feedback. Ook dit heeft een gevolg, namelijk dat de nadruk op kwalificeren afneemt waardoor er ruimte is voor herstel van het balans tussen kwalificeren, socialiseren en subjectivering.

Terugkomend op de landelijke visie. Het kind moet onder andere voorbereid worden op het leven. Waar moet dan op ingespeeld worden? Het kind moet brede en humane kennis opdoen, met daarnaast genoeg ruimte voor zelfinteresse. Het leren leren komt hier bij kijken, de stof moet namelijk op een geprefereerd manier geleerd worden. Ieder kind heeft andere interesses en een andere manier van leren. Om het hoofddoel te bereiken is het zaak om een klimaat te creëren waar de leerling tot bloei kan komen. Dit houdt in dat er een divergente lesmethode moet komen, dus een andere dan het huidige. Er heerst momenteel het idee dat de leraar zich moet aanpassen om een andere lesmethode teweeg te brengen, echter heeft de leraar hier geen ruimte voor. Laat daarom het systeem zich aanpassen, en niet de leraar. Zie hiervoor het voorstel dat in het Edutopia is beschreven. Met de toepassing van deze methode kan er dus een divergente lesmethode aangeboden worden en is het balans tussen kwalificeren, socialiseren en subjectivering hersteld.

De projectmatige manier van werken die in het voorstel beschreven is, wordt bevordert door een duidelijk visie onder het school team.

Door de ruimte die de school biedt voor zelfinteresse kan het kind leren wat hij écht leuk vindt. Hierdoor komt er meer nadruk op de intrinsieke motivatie, het is wel van belang dat het kind hierin goed begeleid wordt. Nu komt de leraar om de hoek kijken. De leraar is de begeleider, hij zorgt ervoor dat het kind tot bloei komt. Dit doet hij onder andere door de leerling goed te leren kennen en vervolgens in te spelen op de behoefte en capaciteiten van het kind.

Daarbij heeft de leraar ook de taak om met liefde en passie les te geven. Dit enthousiasme draagt bij aan de intrinsieke motivatie van de leerlingen omdat het het kind van binnen doet bewegen.

Nog een keer terugkomend op het hoofddoel, het kind moet zich kunnen ontwikkelen tot een humaan mens. De huidige regels die in het huidige systeem gelden doen afbreuk aan deze ontwikkeling. Het zou beter zijn om de regels samen op te stellen zodat zowel de leraar als de leerling sympathie hebben voor de regels. Ten tweede zou het van belang moeten zijn dat de regels beter aansluiten op de visie.

Voor de laatste keer terugkomend op het hoofddoel, wederom op het belang dat het kind zich moet kunnen ontwikkelen tot een humaan mens. Om de juiste kennis te hebben is het niet nodig om net zoveel uren te hebben als in het huidige systeem. Dit zou veel minder kunnen en bovendien draagt dit bij aan het balans tussen kwalificeren, socialiseren en subjectivering. Minder uren naar school betekent minder nadruk op het kwalificeren waardoor er meer ruimte is voor socialiseren en subjectivering.

De geforceerde lestijden zoals men die nu kent zijn ook niet nodig. Het is beter om de lestijden te laten aansluiten op het slaapritme van het individu omdat dit uit onderzoek blijkt.

Al met al heel wat te veranderen, maar het is zeker mogelijk! Bovenstaand advies is namelijk heel realistisch. Voor verdere hervormingen kunt u advies halen uit het Edutopia. Indien hulp nodig, vraag gerust!

Rick Kastelein en Leonie Kaspers

Discussie

In de conclusie stond al dat alles altijd beter kan, dit geldt ook voor het doen van onderzoek. Naast het verbeteren van een onderzoek is het ook nog mogelijk om vervolgstudies te doen. Dit maakt een onderzoek nog completer en kan de oorzaken en gevolgen van een onderwerp beter in kaart brengen.

Suggesties vervolgonderzoeken

Het Edutopia is een groot onderwerp en staat open voor verschillende interpretaties. Omdat het zo groot is hebben we ons afgebakend tot het openbaar onderwijs. Scholen als de 'steve jobs' school, 'ipads' scholen, 'socratische' scholen, de 'ricardo semler' school, en de lijst gaat nog even door (<http://en.wikipedia.org/wiki/Education>, geeft hier een mooi lijstje), hebben wij buiten beschouwing gelaten.

* Voor een vervolg onderzoek rest ook de grote vraag wat 'vermaak' en 'consumptie' voor invloed hebben op school. We zien namelijk het verschijnsel voor ons dat wanneer lessen optioneel worden, dat veel jongens die gamen, want dat wordt tegenwoordig uitbundig gedaan, of andere vermaak trekkers het 'plezier' van school doen verdrijven. Immers is er de gedachte dat je liever gaat gamen dan dat je naar school gaat. Er licht daarom nog een grote valkuil in onze consumptie maatschappij, die, voor het invoeren van dit 'klimaat' grondig onderzocht moet worden. (Een nieuw verband. Tussen onze consumptie en vermaak drijven, die zo gepaard gaan met school dat geforceerde les uren wel essentieel zijn. School moet dit dus overstijgen, of het consumptie vermaak moet ondermijnt worden. Wat kannnn, met een basisinkomen en een humane maatschappij, maar miss is dit idee alleen al idealistisch. Of gewoon pas echt toepasbaar op de uni.)

* Voor een vervolg onderzoek zou dus mee gegeven kunnen worden om deze bronnen alsnog te raadplegen. En wat wij hier allemaal hebben beschreven kan daar goed in meegenomen worden.

* er is een talrijk aantal aan boeken die wij niet geraadpleegd hebben of nog ooit van hebben gehoord. Deze bronnen zouden in een vervolg onderzoek mee genomen kunnen worden. Zie specifieke bronnen bij 'beperkingen van dit werkstuk'.

* Er zijn nog veel studies die diep zijn ingegaan op de bronnen die wij hebben onderzocht, waaronder de utopisch werken. Deze hebben wij niet kunnen bestuderen door een tekort aan tijd. Deze bronnen zouden in een vervolg onderzoek mee genomen kunnen worden. Zie specifieke bronnen bij 'beperkingen van dit werkstuk'.

* In de eerste instantie was onze hoofdvraag wat het Amerikaanse onderwijssysteem kon leren van de andere onderwijs systemen. Later hebben we deze hoofdvraag laten liggen, vanwege gebrek aan tijd, en hebben we het bij een beschrijving gelaten. Echter kwamen we er later achter dat we na dit hele PWS traject zoveel kennis op hadden gedaan, dat we onze eigen visie hadden ontwikkelt rond de vraag: "Wat kan het Nederlandse onderwijssysteem leren van de andere onderwijssystemen?". Hierop hebben wij antwoord gegeven. Maar met de gegevens die wij hebben gevonden, is het alsnog mogelijk om ook Amerika en Finland te voorzien van een advies. Dit zou gedaan kunnen worden in een vervolg studie

* In het Edutopia wordt een ideaal systeem aan de orde gebracht dat in zich in een maatschappij van vertrouwen heeft gevestigd, en dat zich niet focust op de arbeidsmarkt. Om dit systeem echt te willen integreren in bijvoorbeeld Nederland zou er nog een studie moeten worden gedaan die onderzoekt hoe dit zou moeten. Er moet dan diep naar de wortels van de cultuur gekeken worden. Immers hebben we laten zien dat uit de cultuur het onderwijs voort stroomt.

* We hebben laten zien dat in het Edutopia zelfstandigheid een nadruk kent. Maar er is nog een vervolgonderzoek te doen naar hoe dit precies in elkaar zit. Welke gewenste 'zelfstandigheid' klimaten zijn er, naar aanleiding van de behoeftes van de diverse kinderen? En wat is het beste om deze toe te passen, hoe differentieer je hier het beste tussen?

* In het Edutopia hebben we laten zien dat het kind een brede basis aan kennis leert. Echter is er nog steeds de vraag welke 'vakken' het kind daarvoor moet volgen, en welke kennis hij nu precies tot zich moet nemen. En maken we dit een 'stijfe' regeling, of mag het kind iets afwijken van deze 'minimum kennis grens'?

* In het Edutopia is het voorstel van de grote school gedaan die vele positieve effecten kent op de ontwikkeling van het kind. Het heeft veel te bieden, maar is echt nu wel echt zo'n goed idee? Zo heeft dit idee vele gevolgen in vele vakgebieden. Deze grote scholen trekken alle kinderen uit het land naar zich toe, wat er toe leidt dat het aanbod in de scholen afneemt, en volwassenen worden gedwongen te verhuizen naar de buurt van deze school, of dat ze misschien een grote afstand af moeten leggen. En is dit wel goed? Wat voor gevolgen kent dit weer? Wegen de voordelen op tegen de nadelen? Daar moet nog kritisch naar gekeken worden.

* In het Edutopia hebben we laten zien dat het beter is voor de ontwikkeling van het kind om de lestijden te doen aanpassen op de slaapbehoefte van het kind. Maar hoe laat moet school nu dan precies beginnen? 9 uur? 10 uur? Of kan de ene leerling om 7 uur komen, en dan ander om 10 uur? Hoe is dit te organiseren, door middel van de grote differentiërende school?

* In het Edutopia zijn er een aantal kerndoelen naar voren gekomen. Uiteraard zijn er meer kerndoelen te bedenken. Immers verschillen dingen die belangrijk zijn voor iemand per persoon. In het Edutopia hebben we geprobeerd hoofdoelen naar voren te brengen waar iedereen zich in zou kunnen vinden. Echter is dit misschien toch niet het geval, of zijn er andere doelen te bedenken die door nog meer mensen aanvaard kunnen worden. Hier is ook nog onderzoek naar te doen.

* In Finland kun je zien dat minder lessen dus een positief effect kent op de ontplooiing van het kind. Maar hoeveel lessen moeten er nu precies gegeven worden? Of moet er een advies aantal gegeven worden vanuit de overheid en mag de school zelf bepalen wat hij daarmee doet? Moet dit aantal differentiëren per kind of per leraar. Of moet er in zijn geheel geen aantal afgesproken worden?

* In het Edutopia hebben wij door een focus op de grote lijnen kleine details aan de kant geschoven. Zo ook hoe de vakantie eruit ziet. Dit zou verder onderzocht kunnen worden in een vervolgonderzoek. Hoe ziet de vakantie eruit?

* Johannes Visser stelt hier een nieuwe manier van toetsing voor: 'Wie wint de strijd om het klaslokaal: de leraar of de computer?' zijn idee aan de orde brengt¹⁰⁷. Wat voor potentie schuilt hierachter? Is deze toepasbaar/nuttig voor Nederland?

* Kijkend naar de onderwijssystemen over de landen ontbreekt hier en daar nog wat informatie. Deze hebben wij niet kunnen vinden, door tijd gebrek, en door gebrek aan enkele bronnen. Deze informatie zou in een vervolg onderzoek, op dit werkstuk, nog

gevonden kunnen worden in dergelijke bronnen zoals besproken bij “Beperkingen binnen het onderzoek”

* Tot slot, deze suggesties aan vervolgonderzoeken kan nog wel heel wat a4tjes door gaan. Maar daar wordt nu een einde aan geknoopt. De suggesties die zijn gedaan moeten een goed beeld geven van wat voor vervolg onderzoeken er allemaal plaats zouden kunnen vinden.

Validatie van het onderzoek

Dit verslag/onderzoek moest op een bepaald niveau zijn. Een voorwaarde voor het behalen van dat niveau is het gebruiken van goede en betrouwbare bronnen. Dit is zeker gebeurd! Voor de basis informatie (oppervlakkig) zijn verschillende websites gebruikt, er werd hierbij wel gekeken naar de betrouwbaarheid. Zo is de website van de Rijksoverheid veel gebruikt, men mag aannemen dat die zeer betrouwbaar is. Voor de overige informatie zijn boeken gebruikt en zijn er mensen geïnterviewd. De boeken zijn non-fictief en kunnen dus vaak als betrouwbaar gezien worden. Daarbij zijn de auteurs bekend en expert op het gebied waar ze over schrijven. De geïnterviewde mensen zijn eveneens experts op het gebied waar over gevraagd werd.

Beperkingen binnen het onderzoek

Sommige boeken zouden subliem als bron kunnen fungeren voor dit onderzoek. Helaas hebben enkele die taak niet kunnen vervullen omdat de omvang enorm was. Het zou namelijk teveel tijd kosten om boeken van honderden bladzijden te lezen. Buiten de leestijd om zou de nuttige informatie er ook nog uitgehaald moeten worden. Dit is niet haalbaar in het tijdbestek dat er was. Ook waren er nog enkele boeken die wel gelezen konden worden, maar waar al snel van bleek dat die voor ons veel te moeilijk zijn om te begrijpen. Beperkingen voor ons werkstuk houden dus vooral de tijd en een gebrek aan bepaalde vaardigheden in.